

Η ΑΛΩΣΙΣ ΤΗΣ ΚΑΡΧΗΔΟΝΟΣ

ΥΠΟ ΦΡΑΓΚΙΣΚΟΥ ΒΕΡΤΟΛΙΝΗ

ΚΑΤΑ ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΝ ΣΠΥΡΙΔΩΝΟΣ Π. ΛΑΜΠΡΟΥ

Ἐκ τῆς ἀξιολόγου Ῥωμαϊκῆς ἱστορίας τοῦ ἐν τῷ πανεπιστημίῳ τῆς Βονωνίας ἐν Ἰταλίᾳ καθηγητοῦ Φραγκίσκου Βερτολίνη, ἣν μετέφρασε μὲν μετὰ προσθηκῶν καὶ βελτιώσεων ὁ παρ' ἡμῖν καθηγητῆς κ. Σπυρίδων Π. Λάμπρος, ἤρξατο δ' ἐκδίδων κατὰ τεύχη ὁ ἐκδότης κ. Κάρολος Μπέκ, δημοσιεύουмен σήμερον γραφικὰς τινὰς σελίδας, περιγραφούσας τὴν ἄλωσιν τῆς Καρχηδόνος. Ταύτας εὐμένως παρέσχεον ἡμῖν καθ' ἡμετέραν αἴτησιν ὁ ἐκδότης, ὅστις παρεχώρησεν ἡμῖν πρὸς δημοσίευσιν ἐν τῇ Ἑστία καὶ τινὰς ἐκ τῆς αὐτῆς ἱστορίας ὡραίας εἰκόνας, αἵτινες θέλουσι κοσμήσαι πλουσίως τὰ τεύχη τοῦ ἀξιοσυστάτου συγγραμματος, ἐλλημέναι ἐκ τοῦ πρωτοτύπου κατ' ἰδίαν σύμβουσιν τοῦ κ. Μπέκ πρὸς τὸν ἐκδότην τῆς πρωτοτύπου συγγραφῆς τοῦ Βερτολίνη.

Σ. τ. Δ.

Αἱ δύο πρῶται δεκαετηρίδες τοῦ ἐβδόμου ἀπὸ κτίσεως τῆς Ῥώμης αἰῶνος εἶνε αἱ γονιμώταται γεγονότων ἐν τῇ ἐξωτερικῇ ἱστορίᾳ τῆς μεγάλης πολιτείας. Μετ' αὐτῶν δὲ συμπέπει ἡ περίοδος τῆς μεταβολῆς τῶν ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς Ῥώμης τελούντων κρατῶν εἰς ἐπαρχίας Ῥωμαϊκῆς. Καὶ πρώτη μὲν ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν αὐτονόμων κρατῶν ἐκλιπούσα ὑπῆρξεν ἡ Μακεδονία, ἔπειτα δὲ ἦλθεν ἡ σειρά τῆς Ἑλλάδος. Περὶ δὲ τὰ τέλη τοῦ αὐτοῦ ἐκείνου ἔτους, καθ' ὃ ἡ Ἑλλάς ἀπώλεσε τὴν ἐλευθερίαν καὶ τὸ ἱστορικὸν ὄνομα ὅπερ εἶχε διὰ τῶν αἰῶνων, μετεβλήθη ἡ Καρχηδὼν εἰς σωρὸν ἐρείπειαν. Ὀλίγον δὲ μετὰ ταῦτα ἡ ἀνεξαρτησία τῆς Ἰσπανίας ἔλαβε διὰ τῆς καταστροφῆς τῆς Νουμαντίας τὸ ἔσχατον τραῦμα, καὶ ἐξέλιπε τὸ βασίλειον τοῦ Περσέμου, ὅπερ αὐτῇ ἡ Ῥώμη εἶχε πρότερον μαγάλυνει καὶ ἐνισχύσει. Οὕτω δ' ἐντὸς δεκαεῶς καὶ μόνον ἐτῶν ἡ Ἑλλάς, ἡ Μικρὰ Ἀσία, ἡ καρχηδονικὴ Ἀφρική καὶ ἡ Ἰσπανία εὐρέθησαν δεδουλωμένα εἰς τὴν ἰσχυρὰν πολιτείαν ὑπὸ τὸ ὄνομα Ῥωμαϊκῶν ἐπαρχιῶν.

Ὁρθότατα λέγει νεώτερός τις ἱστορικός, ὅτι ὁ τρίτος καρχηδονικός πόλεμος μάλιστα πού εἶνε ἄξιος τοῦ ὀνόματος πολέμου, πολὺ δὲ μάλλον ὑπῆρξε βιαιοπραγία ἐξεληχθεῖσα κατὰ μικρὸν μέ-

χρι τῆς μοιραίας καταστροφῆς¹. Καὶ εἶχε μὲν ἡ Καρχηδὼν ἐν τῇ περιπλοκῇ τῶν ἀνατολικῶν πραγμάτων, εἰς ἃ παρεσύρθη ἡ Ῥώμη μετὰ τὸν ἀνιβαϊκὸν πόλεμον, παράσχει ὑπηρεσίας τινὰς εἰς τὴν μεγάλην αὐτῆς ἀντίπαλον, καταγγείλασα τὰς ἐχθρικὰς ἐνεργείας τοῦ Ἀννίβου καὶ ἀναγκάσασα τὸν ἐπίφοβον νεωτεριστὴν νὰ φύγῃ ἐκ τῆς πατρίδος. Ἄλλ' ἡ Ῥώμη οὐδαμῶς ἐλάμβανεν ὑπ' ὄψιν τὰς ὑπηρεσίας ταύτας, ἄς ἐθεώρει ἐπιβαλλομένας ὑπὸ καθήκοντος, ἀπ' ἐναντίας δὲ τὴν μέριμναν αὐτῆς ἐπεσπᾶτο ἡ ταχεῖα ἀναβίωσις κράτους, ὅπερ μετενόει ὅτι δὲν εἶχε καταβάλει ἱκανῶς, ὥστε νὰ φαιρέσῃ ἀπ' αὐτοῦ τὰ μέσα τῆς παλινορθώσεως. Ἄλλ' ὅμως δὲν ἐσκέπτοντο πάντες ἐν Ῥώμῃ κατὰ τοῦτον τὸν τρόπον. Ὑπῆρχε φατρία, ἣς ἠγεῖτο ὁ Ἀφρικανός, ἦν περισσώτερον καὶ αὐτῆς τῆς ἐνισχύσεως τῆς Καρχηδόνος ἐνέβαλλεν εἰς ἀνησυχίαν ἡ ὀλεθρία καὶ καταστρεπτικὴ ἐπίδρασις ἣν ἐπήγαγεν ἡ μέθη τῆς νίκης. Ἡ φατρία δ' ἐκείνη παρίστατο μετ' ἀποθαρρύνσεως εἰς τὴν ὁσημέραι αὐξάνουσαν παράλυσιν τῆς τάξεως καὶ τῶν ἠθῶν, διὸ καὶ ἤυχετο, ἵνα οἱ Ῥωμαῖοι ἔχωσι πάντοτε ἐπιπερμάμενον ἐπ' αὐτοὺς τὸν φόβον κινδύνου τινός, ὅπως ἐξ ἀνάγκης μένωσιν ἠνωμένοι καὶ ἰσχυροί. Ἄλλ' οἱ τὴν φατρίαν ἐκείνην ἀποτελοῦντες ἦσαν ὀλίγοι μόνον, πλειότερον δὲ τῶν παραινέσεων αὐτῶν συνεκλόνει τὴν ψυχὴν τοῦ δήμου ἡ κραυγὴ τοῦ Κάτωνος, βεβῶντος, ὅτι εἶδει νὰ καταστραφῇ ἡ Καρχηδὼν (delenda Carthago). Ἡ δὲ

¹ Ranke Weltgeschichte Τόμ. Β', α' σ. 395. Ὑπὸ ἐποφιν στρατιωτικὴν ὁ τρίτος καρχηδονικός πόλεμος οὐδὲν ἄλλο ὑπῆρξε πλὴν ἡ μεγάλη πολιορκία. Περὶ τοῦ πολέμου δὲ τούτου μόνην πηγὴν ἔχομεν τὴν Διβυκὴν ἱστορίαν τοῦ Ἀππιανοῦ καὶ ἀραὶ τινὰ ἀποσπάσματα τοῦ Πολυβίου. Τὸ δὲ μέγιστον χάσμα τὸ προσελθὸν ἐκ τῆς ἀπωλείας τῶν οἰκείων βιβλίων τοῦ Λιθίου καὶ Πολυβίου ἀνεπαρκῶς ἀναπληροῦσιν αἱ ἐπιτομαὶ τοῦ Φλώρου, τοῦ Εὐτρόπιου, τοῦ Ζωνναρᾶ, τοῦ Αὐρηλίου, Βίκτωρος καὶ τοῦ Ὀρυσίου.

κραυγῇ ἐκείνη ἦτο γέννημα τοῦ φόβου. Ὁ Κάρτων ἐν τινι πρεσβείᾳ εἰς τὴν Καρχηδόνα, ἀνατεθείση εἰς αὐτὸν ὑπὸ τῆς συγκλήτου, εἶχεν ἴδει διὰ τῶν ἰδίων αὐτοῦ ὀφθαλμῶν τὴν ἀνθηρὰν κατάστασιν τῆς μεγάλης ἀντιπάλου τῆς αὐτοῦ πατρίδος, ἐπὶ δὲ τῇ θέᾳ τῶν θησαυρῶν αὐτῆς καὶ τῶν ὀπλῶν, ἅτινα οἱ Καρχηδόνιοι εἶχον πομπῶς ἐπιδείξει εἰς τὸν Ῥωμαῖον πρεσβευτὴν, ὁ φιλόπατρις Κάρτων ἠσθάνθη ἀναβράζον τὸ αἷμά του. Ἦδη δ' ἐραντίζετο ἐμφανίζομενον νέον τινὰ Ἀννίβαν καὶ τὴν Ἀνατολὴν φρυάττουσαν ἐξ ἐκδικήσεως καὶ συμμαχοῦσαν μετὰ τῆς λιθυκῆς πόλεως ἐν νέῳ μεγάλῳ πολέμῳ κατὰ τῆς Ῥώμης. Ἐντεῦθεν δ' ὁ ὑπέριμτρος, ὁ ἀκράτητος αὐτοῦ ζῆλος, ἐξωθούστος τὴν σύγκλητον καὶ τὸν δῆμον εἰς κήρυξιν ἐξολοθρευτικοῦ πολέμου κατὰ τῆς Καρχηδόνος.

Εὐρον δ' ὁ Κάρτων καὶ οἱ ὀπαδοὶ αὐτοῦ ἐν αὐτῇ τῇ Ἀφρικῇ ἐπιτήδειον καὶ ἰσχυρὸν ὄργανον πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτῶν. Ἦτο δὲ οὗτος ὁ γηραιὸς τῆς Νουμιδίας βασιλεὺς Μασσανάσσης, ὃν ἡ Ῥώμη εἶχε τάζει παρὰ τὸ πλευρὸν τῆς Καρχηδόνος, ὅπως ἐπιτηρῇ αὐτήν. Ἀλλ' ἐκεῖνος προεχώρησε καὶ περαιτέρω ἠκρωτηρίασε καὶ ἐξώργισεν αὐτήν, ἕως ἐξηνάγκασε νὰ ὑπεραμυνθῇ αὐτῆς, παρέχουσα οὕτως εἰς τὴν Ῥώμην πρόσαινα νὰ κηρύξῃ πόλεμον κατ' αὐτῆς ὡς παραβάτης τὰς συνθήκας. Συνειθίζε δὲ νὰ λέγῃ ὁ τολμηρότατος ἐκεῖνος ἀνὴρ, ὃν ἡ φύσις, καὶ αὐτῇ συνομνύουσα κατὰ τῆς Καρχηδόνος, εἶχε προικίσει δι' ὀργανισμοῦ σιδηροῦ καὶ μακροβιότητος ἐκτάκτου, ὅτι οἱ Καρχηδόνιοι ἦσαν ξένοι ἐν τῇ Ἀφρικῇ καὶ ὅτι πᾶν ὅτι κατεῖχον ἦτο προϊόν ἀρπαγῆς. Προβάλλων δὲ τοῦτο τὸ ἀξίωμα, ἐπίστευεν, ὅτι εἶχε τὸ δικαίωμα νὰ ληστεύσῃ αὐτούς, οὐδ' ἀφῆκε νὰ ἐκρύβῃ αὐτὸν ἢ πρὸς τοῦτο εὐκαιρία. Καὶ δὴ τῷ 193 π. Χ. ἀφῆρσεν ἀπὸ τῶν Καρχηδονίων τὴν πλουσίαν γῆν τῶν Ἐμπορίων, ἣτις ἀνέωγεν εἰς αὐτούς τὴν ὁδὸν τῶν ἐνδοτέρων τῆς Ἀφρικῆς. Εἰς δὲ τὰ ἐπὶ ταύτῃ τῇ ἀρπαγῇ διεγερθέντα ὑπὸ τῆς Καρχηδόνος παράπονα ἀπήνησεν ἡ Ῥώμη διὰ τῆς εἰς τὸν Μασσανάσσην ἐπιδιμάσεως τῆς ὑπ' αὐτοῦ καταληφθείσης χώρας καὶ τῆς ἐπιβαρύνσεως τῆς Καρχηδόνος διὰ τῆς ὑποχρέωσεως νὰ πληρώσῃ πεντακόσια τάλαντα εἰς τὸν ἄρπαγα ἐπὶ τῇ προφάσει, ὅτι κατὰ τὴν συνθήκην τοῦ 201 π. Χ. τὰ Ἐμπορία ἀνήκον εἰς αὐτόν. Ἡ ἐπιτυχὴ δ' αὕτη ἐκβάσις παρῴρησε τὸν βασιλέα τῆς Νουμιδίας εἰς ἐξακολούθησιν τῶν ἀρπαγῶν του. Μετὰ τὰ Ἐμπορία ἦλθεν ἡ σειρά τῆς ἐπαρχίας Τύσας, ἣτις καὶ κατελήθη ὑπ' αὐτοῦ μετὰ μεγάλης περιοχῆς κατὰ μῆκος τοῦ ποταμοῦ Βαγρᾶδα (174 π. Χ.). Ἡ δὲ Ῥώμη εὕρισκετο τότε εἰς τὴν παραμονὴν τοῦ τελευταίου μακεδονικοῦ πολέμου, καὶ ἡ σύνεσις ἐπέβαλλε τὴν ἀποφυγὴν ἄλ-

λου πολέμου ἐν Ἀφρικῇ τοσοῦτω μᾶλλον καθ' ὅσον ὁ Περσεὺς εἰργάζετο ὑποῦλως ὅπως παρασύρῃ τὴν Καρχηδόνα εἰς τὴν συμμαχίαν του. Ἐπειράθη λοιπὸν ἡ σύγκλητος νὰ καθησυχάσῃ τὴν Καρχηδόνα, ὑποσχομένη νὰ ἱκανοποιήσῃ αὐτήν. Ἀλλ' ἡ ἱκανοποίησις συνίστατο εἰς τὴν ἀποστολὴν πρεσβείας, ἣτις συνεκροτήθη ἐκ τῶν ἀμειλιχοτάτων ἐγθρῶν τῶς Καρχηδόνος. Ὡς εἰκόσ δ' ἡ διαιτησία τοιοῦτων κριτῶν ἀπεκρούσθη, καὶ ὁ Μασσανάσσης ἐκράτησε τὰς νεωστί ὑπ' αὐτοῦ ἀρπαγείσας χώρας. Ἀλλὰ μετὰ τρίτην ἐπιδρομὴν, δι' ἧς ὁ βασιλεὺς τῆς Νουμιδίας ἤρπασε τὴν πόλιν Ὀρόσκοπα, ἐξηντλήθη ἡ ὑπομονὴ τῶν Καρχηδονίων. Μὴ δυνάμενοι δὲ πλέον νὰ ἐλπίσωσιν ἐπὶ τὴν ἀμεροληψίαν τῆς συγκλήτου, ἀνέθηκον πᾶσαν ἐλπίδα εἰς τὰς ἰδίας αὐτῶν δυνάμεις. Εἰκοσιπεντακισχίλιοι δ' ἄνδρες ἐβάδισαν ἐπὶ τὰ Ὀρόσκοπα. Ἀλλ' ὁ Μασσανάσσης ἐνίκησεν αὐτούς, καὶ τότε πλέον ἡ Καρχηδὼν οὐ μόνον εἶδεν ἀπολλυμένην τὴν στρατιάν της, ἀλλὰ καὶ ἐπέσυρεν ἐφ' ἑαυτὴν τὸν παρὰ τῶν Ῥωμαίων πόλεμον (152 π. Χ.).

Ἡ ἀτυχὴς πόλις κατέβαλε πᾶσαν δυνατὴν προσπάθειαν ὅπως ἀποκρούσῃ θύελλαν οὕτω μεγάλην. Ἀλλ' ἡ ἀποστασία τῆς Ἰτύκης, ἣτις ἀρχομένου τοῦ κινδύνου παρεδόθη εἰς τοὺς Ῥωμαίους, κατέβαλε καὶ αὐτούς τοὺς θαρραλεωτάτους, καὶ ἡ σκέψις τῆς ἀποφυγῆς τοῦ πολέμου πρὸς τὴν ἰσχυρὰν Ῥώμην ἐπεβλήθη εἰς πάντας ὡς ὑψιστον συμφέρον τῆς πατρίδος. Ἡ Ῥωμαϊκὴ σύγκλητος εἶχε δώσει διαταγὴν εἰς τοὺς ὑπάτους Λεύκιον Μάρκιον Κηνσωρίνον καὶ Μάνιον Μαννίλιον Νέπωτα νὰποπλεύσωσιν εἰς τὴν Ἀφρικὴν μετὰ ὀγδοήκοντα χιλιάδων ὀπλιτῶν (149 π. Χ.). Ἐπὶ τῷ ἀγγέλματι δὲ τούτῳ ἡ καρχηδονικὴ κυβέρνησις ἔστειλεν εἰς τὴν Ῥώμην πρεσβείαν, ἐντολὴν ἔχουσαν νὰ παραδώσῃ τὴν πόλιν εἰς τὸ ἔλεος τῆς συγκλήτου (deditio in fidem). Ἡ δὲ σύγκλητος ἐδέχθη τὴν γενομένην προσφορὰν, ἐπικαλύπτουσα δὲ τὸ ἄπιστον αὐτῆς σχέδιον, ὅπως δυνήθη νὰ ἐκτελεσθῇ αὐτὸ εὐχερέστερον, ὑπεσχέθη εἰς τοὺς Καρχηδονίους τὴν διατήρησιν τῆς ἐλευθερίας αὐτῶν καὶ αὐτονομίας, τῶν νόμων καὶ τῆς χώρας, ἐζήτησε δὲ μόνον τὴν παράδοσιν τριακοσίων ὀμῶρων. Περὶ δὲ τῆς πόλεως οὐδεὶς ἐγένετο λόγος ἐν τῷ διαγγέλματι τῆς συγκλήτου. Καὶ ἔπρεπε μὲν ἡ τοιαύτη παράλειψις νὰ ἐξηγήσῃ τὰς ὑπονοίας τῶν Καρχηδονίων, ἀλλ' ὁμῶς οὗτοι, θέλοντες διὰ πάσης θυσίας νὰποφυγῶσιν τὸν πόλεμον, παρέδωκαν τοὺς ὀμῶρους εἰς τοὺς ὑπάτους, οἵτινες εἶχον ἤδη ρηθᾶσι εἰς τὸ Λιθύβαιον τῆς Σικελίας, δὲν ἐδίστασαν δὲ νὰ παραδώσωσιν εἰς αὐτούς καὶ τὰ ζητηθέντα ὄπλα. Διακόσια χιλιάδες πανοπλιῶν μετ' ἀπείρου πλήθους πολεμικῶν μηχανημάτων ἐκομίσθησαν οὕτως εἰς τὸ στρατόπεδον τῶν πολεμίων. Μετὰ δὲ τὸν ἀπο-

πλισμὸν τῆς πόλεως ὁ ὑπάτος Μάρκιος Κηνσωρίνος ἀνέγνωσε τὸ ὑστατον κέλευσμα τῆς συγκλήτου, ὅπερ εἶχεν ἀποσιωπηθῆ ἕως ἐκείνης τῆς ὥρας. Διέτασε δὲ τὸ δόγμα τὴν κατασκαφὴν καὶ ἐγκατάλειψιν τῆς Καρχηδόνος καὶ τὴν κτίσιν ἄλλης πόλεως ἐν Ἀφρικῇ, ἀπεχούσης ἀπὸ τῆς θαλάσσης ὀγδοήκοντα σταδίου, ἦτοι ὁδὸν τριῶν ὥρων. Ἐν ἐκείνῃ δὲ τῇ πόλει ὤφειλον νὰ ἐγκατοικήσωσιν οἱ Καρχηδόνιοι κατὰ τὰς διατάγας τῆς συγκλήτου, παύοντες νὰ εἶνε λαὸς ἐμπόρων διὰ νὰ γείνωσι λαὸς γεωργῶν. Ὀδυρομένων δὲ τῶν Καρχηδονίων πρεσβευτῶν καὶ λεγόντων, ὅτι τοῦτο ἦτο αὐτόχρονη ἐνέδρα, ὁ ὑπάτος ἀπήνησεν, ὅτι ἡ σύγκλητος εἶχεν ὑποσχέθη νὰ ρευσθῇ τῶν πολιτῶν, ἀλλ' οὐχὶ καὶ τῆς πόλεως. Μετὰ κυνικῆς δὲ περιφρονήσεως παρεκίνησεν αὐτούς νὰ ὑποταχθῶσιν ἀσμένως εἰς τὰ δεδομένα ὑπὸ τῆς συγκλήτου, ἅτε ἀποσκοποῦντα εἰς αὐτὸ τὸ συμφέρον αὐτῶν, ἐπειδὴ οἰκοῦντες μακρὰν τῆς θαλάσσης ἤθελον παύσει νὰ ἐπαίρωνται καὶ σαργνεύωνται ὑπὸ ὀρέξεων πλεονεκτικῶν καὶ ἐπικινδύνων, ἐπιδιδόμενοι δ' εἰς τὴν γεωργίαν ἠθελον τύχει ἐν τῇ ἡμίρῳ βίου εὐσταθεστέρου καὶ εὐρεῖ ἐν αὐτῇ κέρδος βεβαιότερον καὶ ἀκινδυνότερον τοῦ παρεχομένου ὑπὸ τῆς ἐμπορίας.

Εὐκολώτερον εἶνε νὰ φαντασθῇ τις μᾶλλον ἢ νὰ περιγράψῃ τὴν ἀγανάκτησιν, ἣν ἐξήγειρε παρὰ τῷ καρχηδονικῷ λαῷ ἡ ἀπάνθρωπος ἀπόφασις. Πόλις ἀριθμούσα ἐπτακοσίας χιλιάδας κατοίκων δὲν ἠδύνατο νὰ ὑποκύψῃ κατὰ τρόπον τοιοῦτον. Ἡ δὲ Ῥώμη δὲν εἶχε σκεφθῇ τοῦτο. Ἀπ' ἐναντίας δ' οἱ δύο ὑπατοὶ εἶχον τοιαύτην πεποιθήσιν, ὅτι ἡ Καρχηδὼν ἐμελλε νὰ κλινῇ τὸν αὐχένα εἰς τὴν εἰμαρμένην αὐτῆς, ὥστ' ἔμειναν ἐπὶ πολὺν χρόνον ἀπρακτοὶ ἐν Ἰτύκῃ, ἀναμένοντες τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ δόγματος τῆς συγκλήτου. Ἀλλ' ὅτε ἀπεφάσισαν νὰ προβάωσιν, εὐρον τὴν πόλιν παρεσκευασμένην εἰς τὴν γενναιοτάτην ἀντίστασιν, διὸ καὶ ἠναγκάσθησαν νὰ παρακαθῆσωσι παρ' αὐτήν, ἐπιλαμβανόμενοι τῆς πολιορκίας.

Ὅπως δ' ἐννοηθῇ ἡ ἱστορία τῆς ἀξιωματικῆς ταύτης πολιορκίας, ἀνάγκη νὰ ἔχωμεν ὑπ' ὄψιν τὴν τοπογραφίαν τῆς Καρχηδόνος¹. Ἡ

πόλις αὕτη ἔκειτο κατὰ τὸν κόλπον τοῦ Τύνθητος ἐπὶ γερσονήσου ἐνομμένης πρὸς τὴν ἡπειρον ἐκ δυσμῶν δι' ἰσθμοῦ ἔχοντος εὖρος εἰκοσιπέντε σταδίων, ἦτοι τεσσάρων χιλιομέτρων καὶ ἡμίσεος. Ἀκόμη δὲ καὶ σήμερον τὸ ἀνατολικὸν τῆς γερσονήσου ταύτης ἄκρον φέρει τὸ ὄνομα Καρτατσένα, αὕτη δ' εἶνε ἡ μόνη ἀνάμνησις ἣν ἐτήρησεν ἡ γῶρα περὶ τῆς ὑπάρξεως τῆς μεγάλης πόλεως. Τὸ δὲ νοτιοδυτικὸν μέρος τῆς γερσονήσου κατεῖχετο ὑπὸ προαστείου κοσμουμένου ὑπὸ ἐπαύλειον καὶ κήπων καὶ καλουμένου Μέγαρα. Ἐκεῖ δ' ἔκειντο οἱ δύο μεγάλοι λιμένες, ὁ μὲν ἐξωτερικὸς διὰ τὰ ἐμπορικὰ πλοία, ὁ δ' ἐσωτερικὸς διὰ τὰ πολεμικὰ, ἔχων ἐν τῷ μέσῳ νῆσον. Ἦνοῦντο δ' οἱ λιμένες πρὸς ἀλλήλους διὰ διώρυγος, ὑπῆρχε δὲ καὶ εἰσπλοὺς εἰς αὐτούς ἐκ τοῦ πελάγους, ἔχων εὖρος ποδῶν ἐβδομήκοντα καὶ ἀποκλειόμενος δι' ἀλύσεων σιδηρῶν. Πλησίον δὲ τοῦ πολεμικοῦ λιμένος ἔκειτο ἡ ἀγορά, ἐξ ἧς τρεῖς στενωποὶ ἦγον εἰς τὴν ἀκρόπολιν Βύρσαν, ἣν ἐπέστρεφε καὸς τοῦ Ἀσκληπιοῦ. Ἡ τε πόλις δὲ καὶ τὸ προάστειον περιεβάλλοντο ὑπὸ τείχους βρεχόμενου ὑπὸ τῆς θαλάσσης. Καὶ ἡ μὲν ἀκρὰ ἦτο ὠχυρωμένη διὰ τριῶν περιβόλων ἐπαλλήλων, ἕκαστου ἔχοντος ὕψος δεκαπέντε μέτρων. Ἀπὸ τῶν τειχῶν δὲ τούτων ἤρχίζον αἱ δύο μεγάλαι ὁδοὶ τῆς Ἰτύκης καὶ τοῦ Τύνθητος, δι' ὧν ἡ Καρχηδὼν συνεκοινωνεῖ πρὸς τὴν ἡπειρον. Ἐκαστὸς δὲ περιβόλος ἠσφαλιζέτο διὰ πύργων καὶ ἐπαλξεων καὶ ἐνεκλείεν ἵπποστάσια διὰ τετρακισχιλίους ἵππους καὶ τριακοσίους ἐλέφαντας καὶ στρατώνας καὶ ἀποθήκας διὰ διςμυρίου μὲν πεζοῦς, τετρακισχιλίους δ' ἵππους.

Οὐδαμῶς λοιπὸν ἦτο εὐχερὴς ἡ ἄλωσις πόλεως ἐπὶ τοσοῦτον ὀχυρᾶς ἐπηυξάνον δὲ μεγάλως τὴν δυσκολίαν τῆς ἐκπορθήσεως αἱ παρασκευαὶ αἱ γινόμεναι ὑπὸ τῶν πολιτῶν καθ' ὃν χρόνον οἱ ὑπατοὶ ἠπράκτου.

Μόλις δ' ἠγγέλθη εἰς τοὺς Καρχηδονίους ἡ ἀγρία ἀπόφασις ἡ καταδικάζουσα τὴν περιληφμένην πατρίδα εἰς ἀρανισμόν, καὶ ἐπεδόθησαν μετ' ἐκτάκτου ζήλου εἰς παρασκευὴν ὀπλῶν διὰ τὴν ἀμυναν. Στερούμενοι δὲ πρὸς τοῦτο σιδήρου καὶ χαλκοῦ, ἔχυσαν τὸν χρυσὸν καὶ τὸν ἀργυρον, αἱ δὲ γυναῖκες παρέσχον τὴν μακρὰν αὐτῶν κόμην, ὅπως κατασκευασθῶσι σχοινία διὰ τοὺς καταπέλτας. Ἐν ᾧ δ' ἐν τῇ πόλει παρεσκευάζοντο τὰ ὄργανα τῆς ἀμύνης, ἀνὰ τοὺς ἀγρούς ὁ Ἀνδρούβας, εἰς ὧν τῶν ἀρχηγῶν τῆς δημοτικῆς φαρτρίας, ὅστις πρότερον εἶχεν ἐξορισθῆ πρὸς εὐχάριστησιν τῆς Ῥώμης, ἐστρατολόγει μέγα πλῆθος ἐθελοντῶν, πρὶν δ' οἱ ὑπατοὶ ἐκκινήσωσιν ἐνεκλείετο εἰς τὴν παρακειμένην πόλιν Νέφεριν. Ὅτε δ' ἐράνησαν οἱ ὑπατοὶ, τὰ τεῖχη τῆς πόλεως ταύτης ἦσαν κατάμεστα στρατιωτῶν καὶ αἱ ἐπαλξεις ἔφερον καταπέλτας οὕτως, ὥστε αἱ ἐπὶ τῶν ὑπᾶτων γινόμεναι ἀποπειραὶ εἴτε κατὰ τοῦ περι-

¹ Αἱ τοπογραφικαὶ ἐκθέσεις ἕς παρέχουσιν οἱ νεώτεροι γεωγράφοι τῆς Καρχηδόνος, ὁ Faubé (Recherches sur l'emplacement de Carthage. Ἐν Παρισίῳ, 1833), ὁ Dureau de la Malle (Recherches sur la topographie de Carthage. Ἐν Παρισίῳ, 1833), ὁ Barth Wanderungen durch die Küstenländer des Mittelmeeres καὶ ἄλλοι, στηρίζεται κατὰ μέγα μέρος εἰς ὑποθέσεις ἐνεκα τῶν μεταβολῶν ἕς ὑπέστη διὰ τῶν αἰώνων τὸ ἔδαφος τῆς Καρχηδόνος ἀπὸ τῶν προσκλύσεων τῆς θαλάσσης καὶ τῆς ἐκτροπῆς τῆς κοίτης τῶν ποταμῶν. Ἰκανὰ δ' ὁμῶς ἐγνωσθήσαν ἐκ τῶν ἀνασκαφῶν τοῦ Γάλλου Beulé (Fouilles à Carthage. Ἐν Παρισίῳ, 1860) καὶ τοῦ Ἀγγλοῦ Davis (Carthage and her remains. 1861). Ἀλλὰ καὶ περὶ τούτων ῥητέον, ὅτι ἐν πολλοῖς καὶ δὴ οὐσιώδεσι διαφωνοῦσι πρὸς ἀλλήλους.

βόλου τῶν τειχῶν τῆς Νεφέρεως τοῦ κατὰ τὸν εἰσπλουν τῶν λιμένων, εἴτε κατὰ τοῦ στρατοπέδου ἀπέτυχον.

Ἄλλ' ὁμως δὲν ὑπῆρξε τελείως ἄκαρπος ἡ πρώτη αὐτῆ ἐκστρατεία. Καὶ κατεφάνη μὲν κατ' αὐτὴν ἡ ἀδεξιότης τῶν ὑπάτων Μανιλίου καὶ Κηνωρίνου, ἀλλ' εὐρέθη καὶ ἀνὴρ, ὅστις ἐπέδειξε τότε τὴν ἑκτακτον αὐτοῦ ἀξίαν οὐ μόνον ὡς στρατηγός, ἀλλὰ καὶ ὡς διπλωμάτης. Ὁ ἀνὴρ δ' ἐκεῖνος ἦτο Πόπλιος Κορνήλιος Σκιπίων ὁ Αἰμιλιανός. Ὁ πατὴρ αὐτοῦ Αἰμίλιος Παῦλος εἶχε παραχωρήσει αὐτὸν πρὸς υἱοθέτησιν εἰς τὸν πρεσβύτερον τῶν υἱῶν τοῦ Ἀφρικανοῦ, ὅστις, ὡν ἀσθενικός, ἠναγκάζετο νὰπέχη τῶν πολιτικῶν πραγμάτων¹. Δεκαεπταέτης μολὶς ὡν εἶχεν ἀκολουθήσει ὁ Αἰμιλιανός τὸν πατέρα εἰς τὸν κατὰ τῆς Περσίας πόλεμον, ἡ δὲ νεανική αὐτοῦ φαντασία εἶχεν ἐξαρθῆ ἐπὶ τῇ θέᾳ τῶν καλλιστευμάτων τῆς ἑλληνικῆς τέχνης, λαμπρῶν μνημείων πολιτισμοῦ, οὐ τὴν λατρείαν ἐμύει αὐτὸν πλείστον νεανίων τῆς τάξεως τῶν γνωρίμων, οἵτινες διετέλουν τυρβάζοντες περὶ τὰς ἡδονὰς καὶ τὴν ἐν τῇ ἀγορᾷ ἀργολογίαν, προετίμα τοῦ Παύλου Αἰμιλίου ὁ υἱὸς τὰς γενναίας ἀσχολίας τῆς παλαιστρας καὶ τῆς θήρας. Καὶ οὐ μόνον διὰ τῶν ἐξεων, ἀλλὰ καὶ διὰ τοῦ εἰλικρινοῦς χαρακτῆρος καὶ τοῦ φιλελευθέρου πνεύματος διεκρίνετο τοῦ πλήθους τῶν ἐταίρων. Πρὶν δ' ἡ ἀκόμη ἐκλεχθῆ εἰς τινὰ τῶν μειζόνων ἀρχῶν, εἶχον καλέσει αὐτὸν οἱ Μακεδόνες νὰ κρίνῃ ὡς διαιτητῆς ἐσωτερικὰς τινὰς αὐτῶν ἐριδας (151 π. X.). Θεάτρον δὲ τῶν πρώτων αὐτοῦ πολεμικῶν ἀθλῶν ὑπῆρξεν ἡ Ἰσπανία. Μεταβάς εἰς τὴν χώραν ταύτην ὡς χιλιάρχος, ἐρόνευσεν ἐν μονομαχίᾳ Ἰσπανὸν τινὰ πολεμιστὴν ἠρακλείου μεγέθους, ἠξιώθη δὲ στεφάνου τειχομαχικοῦ (corona muralis), ἅτε πρῶτος ἀναβάς ἐπὶ τὰ τείχη πολεμίας τινὸς πόλεως. Κατὰ δὲ τὴν ἐκστρατείαν ἐκείνην ὁ Αἰμιλιανός ἔσχε τὴν εὐκαιρίαν νὰ ἴδῃ τὴν Ἀφρικὴν καὶ νὰ γνωρίσῃ τὸν βασιλέα Μασσανάσσον, πρὸς ὃν ἐπέμφθη, ὅπως ζητήσῃ παρ' αὐτοῦ τὴν ἀποστολὴν ἐλεφάντων διὰ τὸν ἐν Ἰσπανίᾳ πόλεμον. Συνῆψε δὲ μετὰ τοῦ βασιλέως τῆς Νουμιδίας φιλιάν, ἧτις δὲν ἤρρησε νὰ ἐπιφέρει καρπούς.

Πρὸ δὲ τῆς Καρχηδόνας εὐρίσκωμεν τὸν Αἰμιλιανὸν καὶ πάλιν ὡς χιλιάρχον. Τοῦτον δὲ φέρων τὸν βαθμὸν, ἀνεδείχθη πολλοῦ λόγου ἀξιώτερος τῶν ὑπάτων, οἵτινες ἄνευ αὐτοῦ ἤθελον ἴδει μεταβαλλομένας τὰς ἀτυχίας αὐτῶν αὐτόχρημα εἰς πανωλεθρίαν. Ἠδυνήθη δὲ ποτε νὰ σώσῃ τὴν στρατιάν τοῦ Μαγκίνου ἀπὸ τοῦ κινδύνου νὰ σφαγῇ ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν τοῦ Ἀσδρούβου, ἀγα-

γῶν εἰς βοήθειαν τοῦ ὑπάτου τὴν ὀπισθοφυλακίαν. Ἄλλὰ καὶ ἐν τῇ διπλωματικῇ ἐνεργείᾳ διεκρίθη οὐχ ἦττον ἢ ἐν τῇ στρατηγίᾳ. Χάρης εἰς αὐτὸν ὁ Καρχηδόσιος στρατηγός Φαμέας νύτομολῆσε μετὰ τῶν διςχιλίων διακοσίων ἵππέων τοῦ πρὸς τοὺς Ῥωμαίους. Διέλυσε δὲ καὶ τὰς ὑπονοίας ἃς εἶχε κατὰ τῆς Ῥώμης ὁ γηραιὸς βασιλεὺς Μασσανάσσου οὕτως, ὥστε, ὅτε ὁ βασιλεὺς ἠσθένησεν ἐπικινδύνως, τὸν Αἰμιλιανὸν κατέστησεν ἐκτελεστήν τῆς διαθήκης του, ἀναθεὶς εἰς αὐτὸν τὴν φροντίδα νὰ διανεμῇ τὸ βασίλειον τῆς Νουμιδίας εἰς τοὺς τρεῖς αὐτοῦ υἱούς, Μικίψην, Γολούσσον καὶ Μαστανάβον (148 π. X.). Τοῦτων δὲ ὁ Γολούσσος εἶχε φήμην γενναίου στρατηγοῦ, ὁ δὲ Σκιπίων ἐπεισεν αὐτὸν νὰ συνεισφέρει ἐν τῷ πρὸς τοὺς Καρχηδόσιους πολέμῳ εἰς τὴν Ῥώμην τὴν εὐφροσύνην αὐτοῦ καὶ τὸν στρατὸν του. Ἀκούων δὲ τὰ ἔργα ταῦτα τοῦ Αἰμιλιανοῦ, ἅτινα κατεδείκνυσεν ὁσημέραι μᾶλλον τὴν ἀνικανότητα τῶν ὑπάτων, ὁ γηραιὸς Κάτων, εὐρισκόμενος τότε περὶ τὰ τέλη τοῦ βίου, ἐπευφώμησε τὸν ἄξιον νεανίαν καὶ εἶπε περὶ αὐτοῦ ἐν τῇ συγχλήτῳ τὰ περὶ τοῦ Τειρεσίου ἐν τῷ Ἄδῃ ποιηθέντα ὑπὸ τοῦ Ὁμήρου οἶος λέπεινται· τοὶ δὲ σκιαὶ αἰσσοῦσι. Ὁ τοιοῦτος λοιπὸν ἀνὴρ δὲν ἠδύνατο πλέον νὰ μὲν ἐπὶ μακρὸν ἐν θέσει ὑποδεστέρα. Μετὰ δὲ τὰς ἀτυχεῖς ἀποπειράς καὶ τῶν νέων ὑπάτων, τοῦ Λευκίου Καλπουρνίου Πίσωνος καὶ τοῦ Λευκίου Ὀστιλίου Μαγκίνου, ὡν στρατηγούντων οὐδαμῶς προέβη ἡ πολιορκία τῆς Καρχηδόνας, τὰ δὲ Ῥωμαϊκὰ ὄπλα ὑπέστησαν νέας ἤττας κατὰ τὰς ἐναντίον τῆς πόλεως προσβολὰς τὰς ἐπιχειρηθείσας ἀπὸ τῆς ἀφρικανικῆς παραλίας ἐν Ἀσπίδι καὶ Ἰππῶνι τῇ Διαρρῦτῳ, κειμένη πρὸς δυμὰς τῆς Ἰτύκης, τὸ σχέδιον τῆς εἰς τὸν Σκιπίωνα ἀναθέσεως τῆς διευθύνσεως τῆς ἐκστρατείας εὗρεν ὑπερμάχους πάσας τὰς φατρίας, φίλους τε καὶ ἀντιπάλους. Ἐπειδὴ δὲ ὁ Αἰμιλιανός δὲν εἶχεν ἀκόμη τὴν ἐν ἔτει 180 π. X. ὑπὸ τοῦ Οὐίλλίου περὶ ἡλικίας τῶν ἀρχόντων νόμου (lex Villia annalis) πρὸς ἀνάληψιν τῆς ὑπατείας ὀρισθεῖσαν ἡλικίαν, οἱ δήμαρχοι προέτειναν τὴν ἀπαλλαγὴν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν δεδομένων ὑπὸ τοῦ νόμου ἐκείνου, διὰ ψηφίσματος δὲ τοῦ δήμου ἀνετίθη εἰς αὐτὸν ἐκλεχθέντα ὑπάτον ἢ διεύθυνσαι τοῦ ἐν τῇ Ἀφρικῇ πολέμου, ἧτις κατὰ τὴν ἀξίωσιν τοῦ συνυπάτου αὐτοῦ Γαίου Λιβίου Δρούσου ἐπρεπε νὰ δοθῆ εἰς τὸν ἕτερον τῶν ὑπάτων διὰ κλήρου.

Ἀριχθέντος δὲ τοῦ νέου στρατηγοῦ εἰς τὴν Ἀφρικὴν, τὸ μοιραῖον τέλος δὲν ἠδυνήθη νὰ μὴ ἐπιβῆ ταχέως. Αὐτοὶ δ' οἱ Καρχηδόσιος συντέλεσαν νὰ ἐπιφέρωσιν αὐτὸ διὰ τῶν ἐμφυλίων αὐτῶν διχονοιών, ἃς δὲν ἴσχυσε νὰ καταπαύσῃ ἡ δεινότης τῶν καιρῶν. Καὶ ὁ μὲν Ἀσδρούβου καταγγέλλει ἕνα τῶν ἐπιφανεστάτων ἀρχόντων

ἐπὶ μυστικῇ συνεννόησει πρὸς τὸν δευτερότοκον υἱὸν τοῦ Μασσανάσσου, τὸν Γολούσσον, καὶ ἐξεγείρει κατ' αὐτοῦ τὴν ὀργὴν τοῦ πλήθους. Καὶ ὁ μὲν καταγγελλόμενος φρονεῖται ἐν πληθούσῃ βουλῇ, ὁ δ' Ἀσδρούβου κηρύσσεται στρατηγός αυτοκράτωρ. Τότε δ' ἐπιβάλλεται εἰς τὴν πόλιν τυραννίς, ἀυξάνουσα τὸ ἄγχθος καὶ τὴν πικρίαν τῶν ὑστάτων αὐτῆς ἡμερῶν. Ἄλλὰ πάντα ταῦτα δὲν ἀνέστειλαν τὸν περὶ τὴν ἄμυναν ζῆλον τῶν πολιτῶν. Ἐν τούτοις δ' ὁ Σκιπίων εἶχε ποιήσει ἐναρξίν τῆς στρατηγίας διὰ τῆς ἐκπορθήσεως τῶν χαρακωμάτων, ἅτινα ὁ Ἀσδρούβου εἶχεν ἐγείρει κατὰ τὸν ἰσθμὸν, οὕτω δ' ἡ πόλις ἔμεινεν ἀποκεκλεισμένη ἐκ τῆς ἡπείρου. Ὅπως δ' ἀραιρεθῆ ἀπὸ τῶν πολιορκουμένων πᾶν μέσον ἐξόδου εἰς ἐκεῖνον τοῦ μέρους, ὕψωσεν ὁ Ῥωμαῖος ὑπάτος ἐπὶ τοῦ ἰσθμοῦ παχὺ τείχος, ἔχον ὕψος τριῶν μέτρων καὶ ὑπερέκεινα. Μετὰ δὲ ταῦτα ὁ ὑπάτος ἀνέλαβε τὸν καὶ ἐκ τῆς θαλάσσης ἀποκλεισμὸν τῆς Καρχηδόνας διὰ παμμεγίστου χώματος γῆς χωσθέντος κατὰ τὸν ἐκπλουν τῶν λιμένων. Καὶ ἤλπίζον μὲν οἱ πολιορκούμενοι νὰ ματαιώσωσι τὸ σχέδιον τοῦ ἐχθροῦ, διορύσσοντες νέον πρὸς τοὺς λιμένας στόμα· ἐφάνη δὲ μέχρι τινός, ὅτι ἡ πυρετώδης αὐτῶν δραστηριότης ἐστέρετο ὑπὸ πλήρους ἐπιτυχίας. Ἄλλ' ἡ ἀποτυχία τοῦ ἀγῶνος τῶν καρχηδορικῶν τριήρων κατὰ τὴν ἐπιθεσιν τοῦ Ῥωμαϊκοῦ στόλου κατέστησεν ἄχρηστον τὴν διορύξιν τοῦ νέου ἐκπλου, τοῦ Σκιπίωνος φροντίσαντος ἐν μέσῳ τῆς συγγύσεως τῶν πολεμίων πλοίων νὰ κλείσῃ τὴν διόδον ταύτην διὰ τῆς κατὰ μῆκος αὐτῆς τοποθετήσεως μηχανημάτων, παρακλωνόντων παντελῶς τὸν δι' αὐτῆς διέκπλουν.

Ἀρίων δὲ πλέον ὁ Σκιπίων ὅπως ὁ λιμὸς ἐπιτελέσῃ ἐν τῇ πόλει τὸ ὀλέθριον τοῦ ἔργου, ἐξεκίνησεν, ἀρχομένου τοῦ χειμῶνος, ἐναντίον τοῦ παρακειμένου στρατοπέδου κατὰ τὴν Νεφέριν, ἧς ἡ φρουρῆσις ἦτο ἀναθεθεμένη εἰς ὑπασπιστὴν τινὰ τοῦ Ἀσδρούβου καλούμενον Διογένην. Ἄλλ' ὁ ἀνάξιος οὗτος ἀξιωματικὸς ἀσῆκε τὸν ἐχθρὸν νὰ καταλάβῃ αὐτὸν ἐντὸς τῶν ἰδίων χαρακωμάτων, τούτων δὲ κυριευθέντων ἐξεπορθῆθη πάραυτα τὸ στρατόπεδον.

Ἡ δὲ πτώσις τῆς Νεφέρεως συνεπήγαγε τὴν τῶν παρακειμένων εἰς τὴν Καρχηδόνα πόλεων καὶ ἐπέσπευσε τὸν ὀλεθρον αὐτῆς. Ἦδη δὲ κατὰ τὸ ἔαρ τοῦ 146 π. X., ἀρξάμενον καὶ πάλιν τῶν ἐροδῶν, κατέλαβον οἱ πολέμοι τὸν ἐσωτερικὸν λιμένα καὶ τὴν ἀγορᾶν. Ἄλλ' οἱ πολιορκούμενοι οὐδὲ τότε παρεδόθησαν ἀκόμη σπιθαμὴν δὲ πρὸς σπιθαμὴν διεξεδίκησαν πρὸς τοὺς Ῥωμαίους τὸ ἱερὸν ἔδαφος τῆς πατρίδος οὕτως, ὥστε αἱ τρεῖς ἀνοδοὶ αἱ ἀπὸ τῆς ἀγορᾶς ἄγουσαι εἰς τὴν βραχῶδη ἄκραν ἐμεστώθησαν πτωμάτων. Εἰς δὲ τὴν ἀκρόπολιν τέλος αὐτὴν πε-

ριωρίσθη ὁ ἔσχατος ἀγὼν. Πρὶν δὲ διατάξῃ τὴν κατ' αὐτῆς ἐροδὸν ὁ Σκιπίων, ὑπεσχέθη νὰ φεισθῆ τῆς ζωῆς ἐκείνων, οἵτινες ἤθελον ἐξέλθαι ἐξ αὐτῆς. Πεντηκοντακισχιλιοὶ δὲ παραδοθέντες ἐσώθησαν. Ἐν αὐτοῖς δὲ διεκρίνετο ὁ Ἀσδρούβου, ὅστις, γενόμενος κατὰ τὴν τελευταίαν ὥραν ἐπιλήσιμων τοῦ πρὸς τὴν πατρίδα καθήκοντος, προσέφυγεν εἰς τὸν ἀνθύπατον ἱκετεύων τὸ ἔλεος αὐτοῦ. Ἡ δὲ γυνὴ τοῦ Καρχηδοσίου στρατηγοῦ, ἀπὸ τῆς στέγης τοῦ Ἀσκληπείου τοῦ ἐπιστέροντος τὴν κορυφὴν τῆς ἄκρας βλέπουσα τὸν ἀνδρα κλίνοντα τὸ γόνυ πρὸ τοῦ Σκιπίωνος, ἐτιμώρησε τὸν δειλὸν, καταρωμένη αὐτὸν καὶ εἰςπιδῶσα μετὰ τῶν υἱῶν εἰς τὰς φλόγας, αἵτινες ἤδη κατεβίβρωσκον τὸν ναόν. Εἶχον δὲ βάλει πῦρ εἰς τὸ Ἀσκληπείον οἱ Ῥωμαῖοι αὐτόμολοι, οἵτινες δὲν ἠδύνατο νὰ ἐλπίσωσιν ἔλεος παρὰ τοῦ αὐστηροῦ ἀνθυπάτου. Ὅτι δὲ συνέβη εἰς τὸν ναὸν τοῦ Ἀσκληπιοῦ διὰ χειρὸς τῶν πρὸς τοὺς Καρχηδοσίου αὐτομολησάντων, τοῦτ' αὐτὸ ἐπῆλθε καὶ εἰς τὴν Καρχηδόνα αὐτὴν κατὰ κέλευσμα τοῦ Σκιπίωνος. Ὁ δὲ ἱστορικὸς Πολύβιος, ὅστις εἶχεν ἀκολουθήσει τὸν Σκιπίωνα εἰς τὸν ἐξολοθρευτικὸν τοῦτον πόλεμον, διηγείται, ὅτι ὁ νικητῆς συνεκινήθη ἐκ τῆς διαταχθείσης πυρκαϊᾶς μέχρι δακρύων, καὶ ἠκούσθη ἐπαναλαμβάνων μετὰ βαθείας μελαγχολίας τὸν ὀμηρικὸν χρῆσμον περὶ τῆς καταστροφῆς τῆς Τροίας:

ἔσσεται ἡμῶν ὅταν ποτ' ὀλόγη Ἰλιος ἱρή καὶ Πριάμος καὶ λαὸς ἑυμμελίῳ Πριάμοιο¹.

Ἐρωτήσας δ' αὐτὸν ὁ Πολύβιος περὶ τῆς αἰτίας τῆς αὐτῆς ἀναμνήσεως, ἔλαβε παρὰ τοῦ Σκιπίωνος τὴν ἀπάντησιν, ὅτι ἀνεπόλει τὴν Ῥώμην, καὶ ὅτι ἡ μέλλουσα τύχη τῆς πατρίδος του ἐπλήρου τὴν ψυχὴν του πικρίας ἀφάτου². Καὶ ὁ Ἀφρικανός δὲ θὰ εἶχε σκεφθῆ κατ' ὅμοιον τρόπον, ἀλλὰ τώρα πλέον αἱ θλίβεραὶ αὐταὶ σκέψεις ἐπήρχοντο μόνον εἰς τὸν νοῦν ὀλίγων φιλοσόφων, ὁ δὲ δῆμος τῶν Ῥωμαίων ἐν τῇ μέθῃ τῆς κοσμοκράτορος κυριαρχίας εἶχε καταπνίξει τὴν συνείδησιν τοῦ ἰδίου μέλλοντος.

Συντελεσθείσης δὲ τῆς καταστροφῆς τῆς Καρχηδόνας, ἡ σύγκλητος ἐπέστειλεν εἰς τὴν Ἀφρικὴν δέκα ἐπιτρόπους, ὅπως διαρρυθμίσωσι τὰ κατὰ τὴν κατακτηθείσαν χώραν. Οἱ δ' ἐπιτροποὶ ἤρξαντο τοῦ ἔργου αὐτῶν διὰ τῆς ὑπὸ φρικτῶν ἄρων συνοδευομένης καταδίκης εἰς αἰώνιαν ἐρήμωσιν τοῦ ἰδάφους ἐφ' οὗ ἔκειτο ἡ Καρχηδόνα. Τὴν δὲ καρχηδορικὴν χώραν τὴν κειμένην μετὰ τοῦ ποταμοῦ Τύσσα τοῦ σήμερον καλούμενου Βαδὶ Σαῖν καὶ τῆς πόλεως Θένης κληθῆσαν εἰς Ῥωμαϊκὴν ἐπαρχίαν κληθεῖσαν Ἀφρικὴν καὶ ἔχουσιν πρωτεύουσαν τὴν Ἰτύκην. Συντελε-

¹ Ἄλλος τις υἱὸς τοῦ Αἰμιλίου Παύλου εἶχεν εἰσποιηθῆ εἰς τὸν οἶκον τῶν Φαβίων καὶ ἀνομαζέτο Κοῖντος Φάβιος Μάξιμος Αἰμιλιανός.

² Ὁμήρου Ἰλιάδος Δ, 164.

³ Πολυβίου XXXIX, 3 α, 3.

σθέντων δὲ τούτων πάντων. ἐπέστρεψεν ὁ Σκιπίων εἰς τὴν Ῥώμην, ὅπου κατήγαγε θρίαμβον ἐπὶ τῇ ἀλώσει τῆς Καρχηδόνας καὶ τῇ ἐκνίκησει τοῦ Ἀσδρουβᾶ. Ἡ δὲ σύγκλητος ἐτίμησεν αὐτὸν ἐπονομάσασα *δεύτερον Ἀφρικανόν*.

ὑπομιμνήσκει δ' ἡμᾶς ἡ καταστροφή τῆς Καρχηδόνας τὴν τύχην τῆς μητροπόλεως αὐτῆς, τῆς Τύρου, ἣν εἶχεν ὑποστῆ αὐτὴ πρὸ ἑκατὸν ὀγδοήκοντα ἔξ ἑτών, κυριευθεῖσα ὑπὸ τοῦ μεγάλου Ἀλεξάνδρου. Καὶ ὁ μὲν Ἀλέξανδρος διὰ τῆς καταστροφῆς τοῦ Τύρου ἐξωλόθρευσε τὸ φοινικικὸν ἐμπόριον ἐν τῇ Ἀνατολῇ, ἡ δὲ Ῥώμη ἐξηφάνισεν αὐτὸ ἐν τῇ Δύσει διὰ τῆς καταστροφῆς τῆς Καρχηδόνας. Καὶ καταστραφείσης μὲν τῆς Τύρου, ἡ δύναμις τῶν Φοινικίων διεσαλεύθη, ἐκλιπούσης δὲ τῆς Καρχηδόνας, κατεβλήθη τελείως. Τὸ δὲ φοινικικὸν στοιχεῖον, ὅπερ διὰ τοῦ ἐμπορίου του, διὰ τοῦ ἀποικισμοῦ του καὶ διὰ τῶν ἐλευθερίων του θεσμῶν εἶχεν ὑπάρξει εἰς τῶν γονιμοτάτων παραγόντων τοῦ ἀρχαίου πολιτισμοῦ, ἐξηφάνισθη μετὰ τῆς Καρχηδόνας ἐκ τοῦ κόσμου.

Ἀθηναϊκὴ ἠχώ

Ὁ συνάδελφός μου κ. Χ. Ἀννίνος μετὰ τῆς συνήθους του χάριτος παρεπονέθη ἄλλοτε, ἐν ἄρθρῳ δημοσιευθέντι ἐν τῇ Ἑστία, κατὰ τῆς παντελοῦς ἐλλείψεως δημοσίων Ὁρολογίων ἐν τῇ πόλει τῶν Ἀθηναίων. Μετὰ τὴν καταστροφὴν τοῦ Ἑλληνικοῦ ἐκ τῆς πυρκαϊᾶς καὶ τὴν ἀφαίρεσιν τοῦ ἐπὶ τῆς προσώψεως τοῦ Πανεπιστημίου, χάριν πολυτελεστερῆς διακοσμῆσεως, δὲν ἀπέμεινε σχεδὸν παρὰ τὸ τῆς Μητροπόλεως, τὸ ὅποιον, ὅσω κεντρικὴν καὶ ἂν ὑποθέσωμεν τὴν θέσιν του, ἦτο ἀδύνατον νὰ πληροῖ τὰς ἀνάγκας ἑκατοντακισχιλίων ἀσπῶν. Ἡ ἔλλειψις ἦτο μεγάλη τῶ ὄντι καὶ οὐσιώδης. Ἄν δὲ προσθέσωμεν εἰς ταύτην καὶ τὴν ἀτακτον κρούσιν τῶν κωδωνῶν τῆς μεσημέριας, ἠχούντων ἐκ τῆς ἀμελείας τῶν πρὸς τοῦτο τεταγμένων ἀρκετὰ λεπτὰ πρὸ ἡ μετὰ τὴν ἀναπέτασιν τῆς σημαίας τοῦ Ἀστεροσκοπεῖου, θὰ δυνηθῶμεν νὰ ἐξηγήσωμεν τὴν ἀτάξίαν, τὴν ἐπικρατοῦσαν εἰς τὰ ἰδιωτικὰ Ὁρολόγια τὰ μὴ συμφωνοῦντα ποτὲ μεταξὺ τῶν . . . περισσότερον τῶν ἐν τῇ Βουλῇ διαφόρων κομμάτων, ὡς θὰ ἔλεγεν ἴσως τὴν ὥρα κ. Ἀννίνος.

Τοῦ τοιοῦτου κακοῦ ἤρχισεν ἀπὸ τινος νὰ παρητηρηθῆ ἡ θεραπεία. Ὁ νέος Διευθυντὴς τοῦ Ἀστεροσκοπεῖου ἐπέστρεψεν εἰς τοὺς Ὁρολογιοποιεῖς νὰ εἰσέρχωνται εἰς αὐτὸ καθεκμάστιν καὶ νὰ λαμβάνωσι τὴν ἀληθῆ ὥραν πρὸς κανονισμὸν τῶν Ὁρολογίων τῶν εἰς τοὺς κωδωνοκρούστας ἐπιστήθην μεγάλητερα εὐπείθειαι — σύστασις ἡ ὅποια ἔφερε ἀποτελέσματά της, ὅσω ἦτο δυνατόν, ἰδοὺ δὲ ὅτι, ὡς ἠγγέλθη ἐσχάτως, τοποθετοῦνται μετ' ὀλίγον εἰς τὰ κεντρικώτερα μέρη τῆς πόλεως δεκατρία ἠλεκτρικὰ Ὁρολόγια.

*

Ὁ ἀριθμὸς εἶνε ἀπαίσιος καὶ ἔχετε δίκαιον ἴσως

νὰ μὴ πιστεύετε εἰς τὴν πραγματοποιήσιν τοῦ σχεδίου. Ἄλλ' ἔχι. Μετατρέπεται εἰς ἠλεκτρικὸν καὶ τὸ Ὁρολόγιον τῆς Μητροπόλεως καὶ ὁ κακὸς οἰωνὸς καταστρέφεται. Ἐπειτα τὰ πράγματα εἶνε τελειωμένα. Φιλόπολις ὁμογενῆς, ὁ κ. Ζαρίφης, κατέβαλε τὴν πρὸς τοῦτο δαπάνην. Εἶνε ἀξίος θερμοῦν ἐπαίνων καὶ εὐχαριστηρίων, εὐχῆς ἔργον δὲ θὰ ἦτο ἂν τον ἐμιμοῦντο καὶ ἄλλοι ὁμογενεῖς πλούσιοι, ἀφ' οὗ οὐδεμίαν τῶν ἀπολύτων ἀναγκῶν τῆς πόλεως μας δυνάμεθα πλέον νὰ περιμένωμεν τὴν πληρωσιν ἀπὸ τὸν φθισικὸν μας Δῆμον. Τὰ Ὁρολόγια παρηγγέλθησαν ἤδη ἐν Ἑλβετίᾳ, εἰς τὸ γνωστὸν κατάστημα Hipp καὶ ἔρχονται τάχιστα. Ἀπετελέσθη ἤδη καὶ ἡ Ἐπιτροπὴ, ἡ ἐνταλθεῖσα τὴν ἐκλογὴν τῶν καταλληλοτέρων τῆς πόλεως μερῶν πρὸς τοποθέτησιν τῶν Ὁρολογίων. Περὶ δὲ τῆς κανονικῆς αὐτῶν λειτουργίας δὲν ὑπάρχει καμία ἀμφιβολία, ἀφ' οὗ αὕτη ἀνετέθη εἰς τὸ Ἀστεροσκοπεῖον, τοῦ Διευθυντοῦ τοῦ ὁποίου γνωρίζομεν ἤδη καὶ τὴν ἀκρίβειαν καὶ τὸν ζῆλον.

Καὶ ἤδη τὸ ζήτημα, εἶνε ζήτημα χρόνου βραχυτάτου. Τὸ κενὸν πληροῦται, ἐκλείπει δὲ ἡ ἀντίφασις ἀνθρώπων ἐχόντων μὲν ἀξιώσεις ὅτι προσδεύουν εἰς τὸν πολιτισμὸν, ὅτι εἶνε ἀκριβεῖς καὶ ὅτι ἐκτιμῶσι τὸν χρόνον, — ἀλλ' ἔχι καὶ κανονισμένα καὶ σύμφωνα Ὁρολόγια. Τοῦ λοιποῦ θὰ ἤμεθα ταχύτεροι εἰς τὰς ἐργασίας μας, ἀκριβέστεροι εἰς τὰς συνεντεύξεις μας, φειδωλότεροι τοῦ πολυτίμου μας καιροῦ. Δὲν θὰ ἤμποροῦμεν νὰ κάμωμεν δύο βήματα εἰς τὴν πόλιν, χωρὶς νὰ εὐρισκώμεθα αἴφνης κατέναντι μιᾶς τῶν ψυχρῶν καὶ ἀφῶν ἐκείνων πλακῶν, τῶν ὁποίων ὅμως οἱ ἀκούραστοι δεῖκται, οἱ περιστρεφόμενοι διὰ τῆς μυστηριώδους δυνάμεως τοῦ ἠλεκτρισμοῦ, ὡς ἡ γῆ μας διὰ τῆς μυστηριώδους δυνάμεως τῆς ἑλξείως, θὰ μας λέγωσιν ὡς ἀπὸ τοῦ εὐγλωττοτέρου στόματος, ὅτι εἶνε μωρὸς ὁ ἀφῶν νὰ παρέρχεται ὁ χρόνος, χωρὶς νὰ ἐπωφελεῖται τῆς ἀνεπιτρέπτου πορείας του . . .

*

Καὶ θὰ γίνωμεν ἄρᾳ γε καλλίτεροι ;
Πολὺ ἀμφιβάλλω.

Πόλις ἡ ὅποια ἐπὶ τοσοῦτον χρόνον ἔμεινε ἄνευ Ὁρολογίου καὶ τὸ ἀνεῖχετο, — τὸ ἄρθρον τοῦ κ. Ἀννίνου ὑπῆρξεν ἡ μόνη διαμαρτύρησις, — τίς οἶδε δ' ἔως πότε θὰ ἔμεινε, ἄνευ τῆς δωρεᾶς, σημαίνει ὅτι δὲν ἤσθάνετο τὴν ἔλλειψιν. Ἐπομένως δὲν θὰ αἰσθανθῆ καὶ τὴν πληρωσιν τῆς ἐλλείψεως ταύτης, οὔτε θὰ ὠφεληθῆ ἐξ αὐτῆς. Ὅχι δεκατρία, ἀλλ' ἑκατὸν τρία Ὁρολόγια νὰ τοποθετηθῶσιν, εἴμι βέβαιος ὅτι θὰ καθυστερώμεν πάντοτε καὶ θὰ μὲνωμεν ὀπίσω. Εἰς τὰς συνεντεύξεις μας θὰ μεταβαίνωμεν ἡμίσειαν ὥραν μετὰ τὴν ὠρισμένην, διότι αὐτὸ εἶνε συνήθεια πατροπαράδοτος. Εἴμεθα νωθροί, νωχελεῖς, βραδυκίνητοι ὡς Ἀνατολίται. Μὴ πλανήθητε ποτὲ ὅτι τὰ ἐξωτερικὰ γνωρίσματα τοῦ πυρῆτος καὶ ἀκριβοῦς βίου τῶν ἐσπερίων λαῶν, τοὺς ὁποίους ἔχομεν ὡς πρότυπα, θὰ ἤμποροῦσαν ποτέ, ὅσω καὶ ἂν πολυπλασιασθῶν, νὰ μας μεταβάλλουν ἐσωτερικῶς. ὑπὸ τὴν ἐποψὴν δὲ ταύτην μὴ περιμένετε ἀπὸ τὴν ἐπίδρασιν τῶν ἠλεκτρικῶν Ὁρολογίων τοῦ κ. Ζαρίφης.

Διὰ τούτου ὅμως δὲν θέλωμεν νὰ εἰπώμεν ὅτι εἶνε περιττὰ. Ἄπαγε ! Εἰς τὰς καλῶς ἠθροημένας αἰθούσας ὑπάρχουσιν ἀντικείμενα πολλάνκις, τὰ ὅποια, κοσμήματα ἀπλὰ διὰ τοὺς ἄλλους, χρησιμοποιοῦσιν ὀλίγιστοι καὶ τῶν ἐνοίκων καὶ τῶν ἐπισκεπτῶν. Αἱ Ἀθηναίαι εἶνε πρωτεύουσα ἐνδοξος καὶ συγκαζομένη, εἶνε δὲ εἰς ἡμᾶς ἐπιβεβλημένη ἡ διάσωσις τοῦλάχιστον τῆς ἐπιφάνειας. Τί θὰ εἴπουν δι' ἡμᾶς οἱ ξένοι, ἂν εἰς τὴν πόλιν μας δὲν εὗρουν ἐν Ὁρολόγιον, νὰ κανονίσουν τὰ Ὁρολόγια τῶν ; Ἄν δὲ ὑποθέσωμεν ὅτι δυνατόν νὰ τα χρειασθῶσι ποῦ καὶ ποῦ καὶ μερικοὶ ἐντόπιοι, ἰδοὺ, μὰ τὴν ἀλήθειαν, σπουδαῖος λόγος, ἔχι μόνον τὰ ἠλεκτρικὰ Ὁρολόγια νὰ τοποθετηθῶσι, ἀλλὰ νὰ εὐχηθῶμεν καὶ ἄλλα ὅμοια ἔργα νὰ γίνων.

Ἐπειτα βαθμηδὸν θὰ συνειθίσωμεν — ποῖος ἤξευρε ! Ἡ ἐργασία εἶνε μὲν βραδεία, ἀλλ' ἀσφαλής.

ΑΝΤΙΛΑΛΟΣ

ΚΟΡΑΙ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ!

ΜΥΘΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΚΑΙ HANNAH LYNCH

ΜΕΡΟΣ Δ'.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΖ'.

Ἐπιστροφή εἰς Τήνον.

Ἡ ἀναχώρησις ἐξ Ἀθηνῶν δὲν συνεπέφερε τὴν εὐθυμίαν. Ὁ κ. Τελάχας ὑπὸ τὸ κράτος διπλοῦ αἰσθήματος, φόβου καὶ μετανοίας, ἀπέφραγε τὸ βλέμμα τῆς θυγατρὸς του. Τὴν συναίσθησιν τῆς εὐθύνης του διὰ τὰ διατρέξαντα ἐπηύξανε ἡ σωματικὴ του ἐξασθένησις, συνέπεια τοῦ παθήματος τὸν κατὰ τὴν τελευταίαν συνέντευξιν μὲ τὸν Ὀιδᾶν. Τὸ πρᾶγμα εἶχε λάθει διαστάσεις ἐλαφροῦς ἀποπληξίας. Δὲν ἠδύνατο ὁ γέρον νὰ διώξῃ ἀπὸ τὸν νοῦν του τὴν ἐντύπωσιν τοῦ ἐξευτελισμοῦ εἰς τὸν ὅποιον ἐξέθεσε τὴν θυγατέρα του. Ἡ Ἰναρίμη, ὁ θησαυρὸς τοῦ ὁποίου δὲν εὐρισκε ἄξιον κανένα, νὰ ἐξυθρισθῆ δημοσίως ἀπὸ ἓνα Ὀιδᾶν ! Διότι βεβαίως ἐκεῖνος ἦτο ὑπεύθυνος διὰ τὰ τυπωθέντα εἰς τὸν Νέον Ἀρχιλόχου. Διατί νὰ μὴ ἀπορρίψῃ εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς τὰς προτάσεις τοιοῦτου ἀνθρώπου ; Ἡσθάνετο ὡσὲν νὰ κατεστράφη διὰ μιᾶς ἡ ἀξιοπρέπεια του, ὡσὲν νὰ μὴ ἦτο πλέον δυνατόν νὰ ὑψώσῃ ὑπερηφάνως τὸ μέτωπον εἰς τὸ φῶς τῆς ἡμέρας.

Ὡς πρὸς τὴν Ἰναρίμη, τὸ οὐσιώδες δι' αὐτὴν ἦτο ὅτι ἀπηλλάγη ἀπὸ τὸν Ὀιδᾶν, ἔστω καὶ ἂν διέσυρε τὸ ὄνομά της. Ἀλλὰ δὲν ἐσυλλογιζέτο τὸν ἑαυτὸν της. Σκέψις καὶ συλλογὴ της ἦτο τοῦ πατρὸς της ἡ υγεία. Ὁ Κος Γαληνίδης εἶχε συστήσει ἀνάπαυσιν καὶ καθαρὸν

ἀέρα. Τὰ βιβλία, εἶπε, καὶ ἡ ἀγροτικὴ ζωὴ θὰ εἶναι ὠφελιμώτερα ἀπὸ ὅλα τὰ ἱατρικὰ του.

Ὁ Κωνσταντῖνος τοὺς συνώδευσε εἰς Τήνον. Αὐτὸς ἦτο ἐκ τῶν τριῶν ὁ μᾶλλον ἐρεθισμένος κατὰ τοῦ Ὀιδᾶ. Ἄλλο δὲν ἐσκέπτετο ἢ πῶς νὰ τὸν ἐκδικηθῆ, πῶς νὰ τὸν τιμωρήσῃ. Ἐπερίπατε ἄνω καὶ κάτω εἰς τὸ κατάστρωμα τοῦ ἀτμοπλοίου καὶ ἐκάπνιζε χωρὶς διακοπὴν. Ἐκάπνιζε καὶ ὠμίλει καθ' ἑαυτὸν, καὶ ἐλησμόνει ὅτι πεινᾷ. Εἰς μάτην ἐκτύπα κατ' ἐπανάληψιν ὁ κώδων τοῦ γεύματος. Ποῦ νοὺς διὰ γεῦμα, ἐνῶ ὁ Ὀιδᾶς θριαμβεῖ, ὁ Ὀιδᾶς ! . . . ἀφοῦ τοῦ ἀπέσπασε τὸν οἶλον τοῦ Σταῦρον, ἀφοῦ τὸν ἐνίκησεν εἰς τὴν δημαρχικὴν ἐκλογὴν, καὶ ἀφοῦ ἐξύθρισε τὴν οἰκογένειάν του !

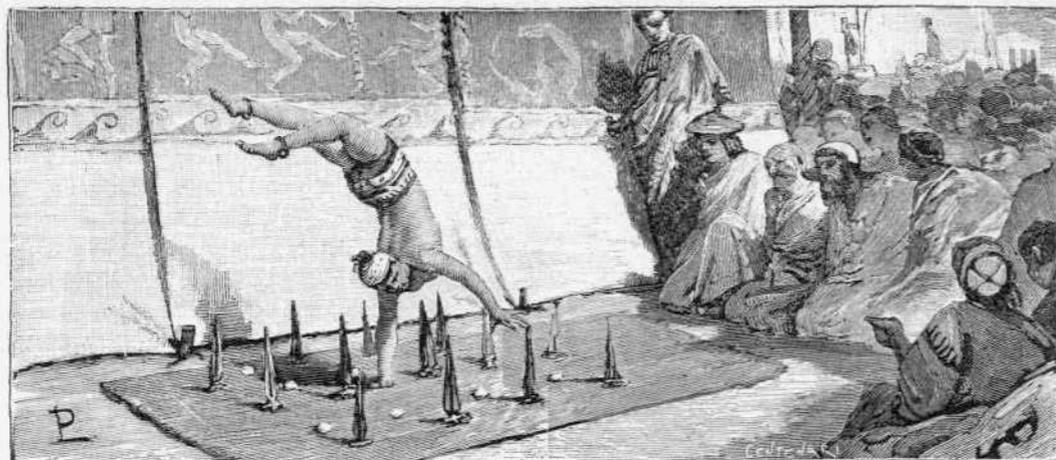
Εἰς Σύρον δὲν ἐπέφθασαν τὸ διὰ Τήνον ἀτμοπλοῖον. Ἐπρεπε νὰ περιμένωμεν τρεῖς ἡμέρας διὰ τὸ ἐπόμενον, ἀλλ' ὁ Περικλῆς δὲν ἤθελε ν' ἀκούσῃ περὶ ἀναβολῆς. Ἐναύλωσαν λοιπὸν ἐν καικί καὶ διέσχισαν τὴν κυανὴν ἑκτασιν μεταξὺ τῶν δύο νήσων, ἐνῶ ὁ ἥλιος ἔκλινε πρὸς τὴν δύσιν του. Καθόσον ἐπλησίαζον, τὰ χρώματα τοῦ οὐρανοῦ ἐγίνοντο βαθυτέρα καὶ ἡ Τήνος ἐφαίνετο ὡς νέφος πρᾶσινον ἐπὶ τοῦ πελάγους. Ὅτε ἐφθασαν εἰς τὴν μικρὰν ἀποβάθραν, τὸ σκίῳρας ἐκάλυπτε μυστηριωδῶς τὰ γυμνά πλευρὰ τῶν βουνῶν. Οἱ κλάδοι ἐνός φοινίκος διεγράφοντο ἐκεῖ εἰς τὸν οὐρανόν, μεταξὺ τῶν οἰκιῶν, καὶ ἐκινουνο τὴ σὺγχως ὡσὲν νὰ ἐχαίρετων τὴν Ἰναρίμη μὲ ἀνάκλησιν παλαιῶν ἀναμνήσεων. Ἐνθυμείτο ὅτε μικρὰ ἀνεχώρησε πρώτην φορὰν ἀπὸ τὴν νήσον της, πῶς ἐβλεπε ἀναχωροῦσα τὸ δένδρον ἐκεῖνο, καὶ πῶς ἐπιστρέφουσα ἀνεζήτει νὰ τὸ ἴδῃ καὶ πάλιν μακρόθεν. Καὶ τώρα τῆς ἐφαίνετο ὅτι τὰ πάντα εἶναι ἀδιάφορα ἠσθάνετο ὅτι εἰς τὸ ἐξῆς οὐδεμία τοῦ παρελθόντος ἐντύπωσις ἠδύνατο πλέον νὰ φέρῃ τὴν χαρὰν εἰς τὴν ψυχὴν της. Οἱ ὀφθαλμοὶ της ἐγέμισαν δάκρυα. Καὶ ἐνῶ ἐβλεπε πλήρης μελαγχολίας τὰς γνωστὰς λεπτομερείας τῆς ἐνώπιόν της θεᾶς καὶ ἀνεπόλει τὴν νεότητά της, ἐσκέπτετο συγχρόνως ὅτι καὶ ὁ Γουσταῦος εἶδε ὅσα ἐβλεπεν ἐκεῖνη τώρα καὶ ἐζήτη νὰ μαντεύσῃ τὰς ἐντυπώσεις του. Παρητήρησεν ἄρᾳ γε καὶ ἐκεῖνος τοὺς κλάδους τοῦ φοινίκου καὶ ἐνόησε τὴν γλωσσάν των :

Ὁ Ἀριστείδης τοὺς ἐπερίμενε μὲ τὰ ζῶα, εἰς τὴν ἀποβάθραν.

— Πῶς εἶναι ἡ Ἀνουντσιάτα ; ἠρώτησεν ἡ Ἰναρίμη.

— Καλὰ εἶναι. Πῶς θὰ εἶναι ; Ἡ Κυρία Ἐλένη εἶναι ἔς τὴν Συνάραν καὶ σὰς προσμένει. Ὅλα τ' ἄλλα, καθὼς τ' ἀφήσατε. Μόνον ποῦ ἀπέθανεν ὁ καὶ μόνος ὁ Μῆτρος, καὶ ὁ μαραγμὸς ὁ Μιγάλης πανδρεύεται.

Καὶ ἐξηκολούθησεν ὁ Ἀριστείδης τὰς πληροφορίας του περὶ ὄλων τῶν κατοίκων τοῦ χω-

ΚΥΒΙΣΤΗΤΗΡ
(είκλιον εκ τής 'Ρωμαϊκής ιστορίας)

ρίου, μέχρις οὐ ἐπέβαλε σιωπὴν ὁ Κορ Τελάχας.

Ἡ δροσερὰ αὐρα τῆς ἑαρινῆς ἐσπέρας ἐσκόρπιζε τὸ ἄρωμα τοῦ θύμου καὶ τῶν πεύκων καθόσον ἡ μικρὰ συνοδεία, ὑπὸ τὴν ὀδηγίαν τοῦ Ἀριστείδου, ἀνήρχετο τὴν πρὸς τὴν Ξυνάραν βραχυὴ ἀτραπὸν. Ἡ Ἰναρίμη μὲ τὰ χεῖλη ἡμιανοικτὰ ἀνέπνεε τὸν ἀέρα τῆς πατρίδος, ἀέρα δροσερόν, καθαρὸν, μυρισμένον ἀπὸ τὰ βουνὰ καὶ ἀπὸ τὰς θαλάσσας ὁπότεν ἐπέρασε, τὸσον ἀνόμοιον τοῦ ἀέρος τῶν σκονισμένων ὁδῶν πολυπληθοῦς πόλεως. Ἡ ἡσυχία τῆς ἐξοχῆς, ἡ σιωπὴ τῆς προβαίνουσας νυκτὸς τὴν ἠνυχασίτου καὶ τὴν ἀνεκούφιζον. Ἐδῶ τουλάχιστον δύναται τις νὰ ζῆσῃ ἀπαρτήρητος, καὶ ἂν ἡ καρδιά του εἴναι σχισμένη! Ὑπεράνω τῆς κορυφῆς τοῦ προέχοντος Κάστρου ἔλαμπεν ὠχρὰ ἐν ἄστρον μὲ φῶς ἄσθεστον καὶ σεμνόν. Ἴδου! Ἐπίσης ἄσθεστον, ἡσυχον ἐπίσης καὶ σεμνόν θὰ λάμπῃ δι' αὐτὴν τὸ ἄστρον τοῦ ἔρωτος καὶ θὰ φωτίζῃ διαρκῶς τὴν ψυχὴν τῆς. Δὲν θὰ μακρυνθῇ ποτὲ πλέον ἀπὸ τὸ ἄστρον τοῦ γηραιοῦ Κάστρου, τοῦ Κάστρου τὸ ὁποῖον ὡς φάσμα τοῦ παρελθόντος ἐπιβλέπει τὰς ταπεινάς ὑποκάτας τοῦ κοιλάδας, τὰς σιηνῆς λησμονηθείσης δόξης. Καὶ προσήλανε τοὺς ὀφθαλμοὺς εἰς τὸ Κάστρον μὲ ἀγάπην ἡ Ἰναρίμη.

Ἐνῶ ἡ συνοδία ἐπλησίαζε πρὸς τὰς στενάς ὁδοὺς τῆς Ξυνάρας, ὁ Μῆτρος καὶ ὁ Γιάννης ἐκάπνιζον καθήμενοι εἰς τὸ κατώφλιον τοῦ παντοπωλείου. Πολλοὶ ἠκολούθουν τὸ παράδειγμα τῶν, ἄλλοι δὲ χωρικοὶ εἰς τοὺς σαθροὺς ἐξώστας τῶν παλαιῶν οἰκιῶν τῶν ἀνέπνεον ἡσύχως τὸν νυκτερινὸν ἀέρα, συνομιλοῦντες μὲ φωνὴν ταπεινὴν. Μόνος ὁ Μιχάλης ἔμενε κλεισμένος εἰς τὸ μαγειρεῖον τῆς μνηστῆς του, ἐκρῶζων τὸ πάθος του διὰ μόνων τῶν σιωπηλῶν βλεμμάτων του. Ἄλλ' ὅτε οἱ περιμενόμενοι ταξιδιώται εἰσπληθον εἰς τὸ χωρίον, τὰ Καλῶς ὠρίσαστε καὶ Καλῆ ἴσπερα ἀντήχησαν ἐγκάρδια καὶ τοὺς παρηκο-

λούθουν καθόσον προέβκινον. Ὁ Μῆτρος ἐπρόσθεσε μὲ φωνὴν στεντορεῖαν «Ζήτω ὁ βασιλεὺς τῆς Γῆνου», καὶ πολλοὶ ἐπέταξαν εἰς τὸν ἀέρα τὰ φέσια τῶν ἐπαναλαμβάνοντες τὸ Ζήτω, ἀντήχησαν δὲ καὶ δύο τρεῖς πυροβολισμοὶ ἀπὸ τοὺς ἐξώστας.

— Ἡσυχάσετε, ἡσυχάσετε, ἐφώναζεν ὁ Κωνσταντίνος.

Δὲν ἐνοστιμύετο ποτὲ τὰς ἐκπυροσκοπήσεις, μετὰ δὲ τὴν ἀτυχῆ μονομαχίαν του δὲν ἠῤῥησε βεβαίως ἡ κλίσις του διὰ τὴν ὁσμὴν τῆς πυρίτιδος.

— Ἡσυχάσετε, φίλοι μου. Μὲ τιμὰ πολὺ ἡ ἐκρῶσις τῆς ἀγάπης σας, ἀλλὰ δὲν εἶναι πολὺ καλὰ ὁ ἀδελφός μου καὶ τὸν πειράζει ὁ κρότος. Εὐχαριστῶ. Καλῶς σας ἤνρον! Καλὴ νύκτα σας!

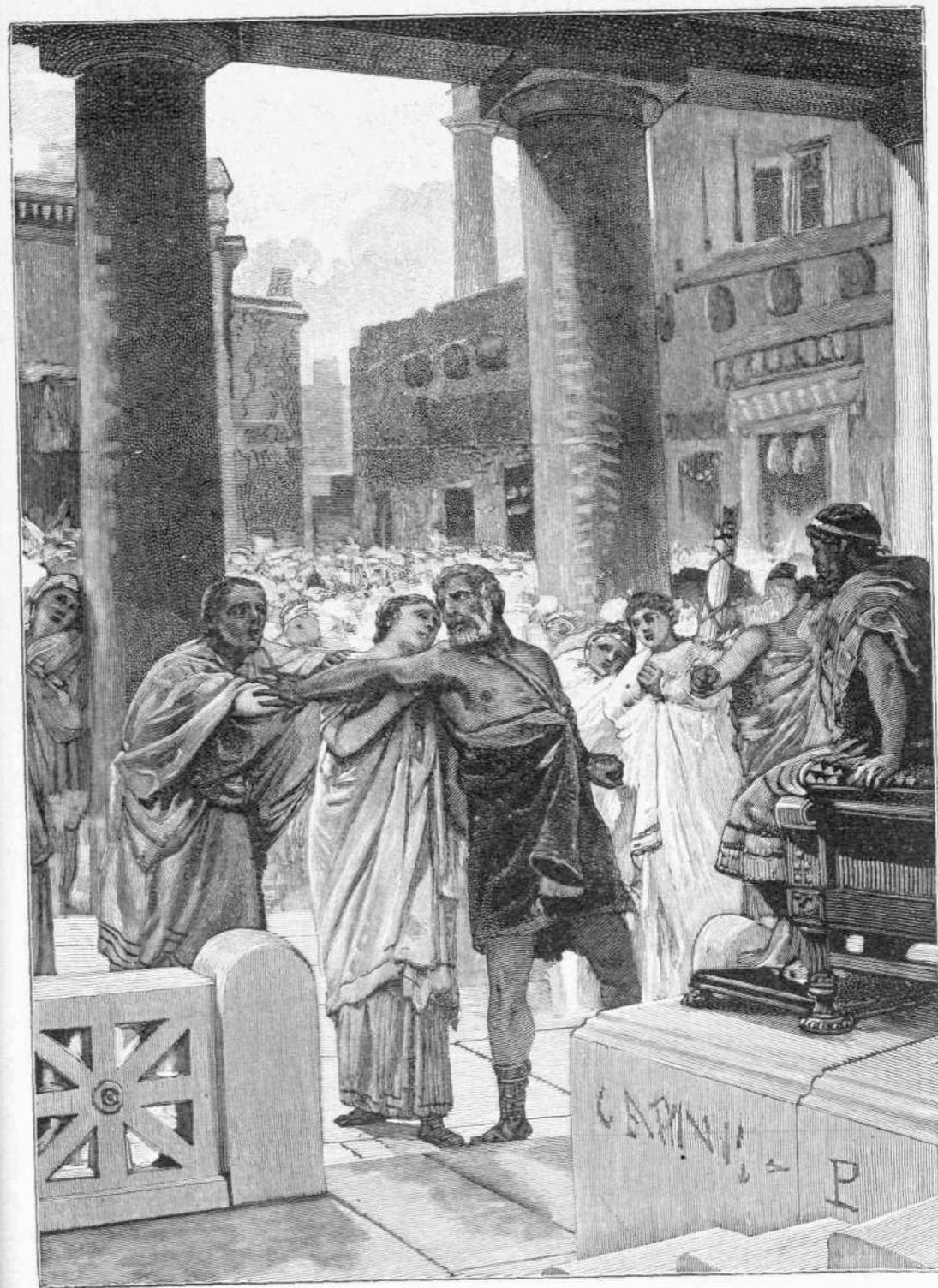
— Ζήτω! ἐκρῶγασαν καὶ πάλιν οἱ ἐκλογεῖς τοῦ Κωνσταντίνου Τελάχας.

Ἡ Κυρία Ἐλένη καὶ ἡ Ἀνουτσιάτα ἐπερίμενον εἰς τὴν θύραν τοῦ κήπου. Ἡ γὰρ τῶν συνεκίνησε μέχρι βάθους καρδίας τὴν Ἰναρίμην. Ἐρρίσθη εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς Ἀνουτσιάτας, ἐπαναλαμβάνουσα τὸ ὄνομά της καὶ κλαίουσα ὡσὰν μικρὸν παιδί.

— Κόρη μου, κόρη μου, ἔλεγεν ἡ γραιά. Ὁ Θεὸς καὶ ἤλθες! Σ' ἀπεθύμησεν ὅλος ὁ κόσμος εἰδῶ. Δὲν ἔχει γυναῖκα ποῦ δὲν μ' ἐρωτοῦσε, ποτὲ θὰ ἔλθῃ;

Καὶ κρατοῦσα ἀκόμη τὴν Ἰναρίμην, ἐπῆρε καὶ ἐφίλησε τὴν χεῖρα τοῦ κυρίου της, ἀροῦ τὸν ἡσπᾶσθη ἡ ἀδελφὴ του.

Ω! πόσον γλυκεῖαι αἱ εὐωδία τῶν ἀνθῶν ἐκεῖ εἰς τὴν ὑπαίθρου αὐλὴν καὶ εἰς τὸν ἐξώστην! Μὲ πόσῃ ἀνακούρισιν ἡ Ἰναρίμη ἐπανεζῆ κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν τὸν παιδικὸν της βίον. Δὲν ἔλειψε πολὺν καιρὸν. Ἄλλ' ἐνὸς μόνου μηνὸς διάστημα ἠμπορεῖ νὰ περικλείσῃ κύκλον ἀτελεύτητον χαρᾶς καὶ ὀδύνης. Πόσα μετεβλήθησαν

Ο ΦΟΝΟΣ ΤΗΣ ΒΙΡΓΙΝΙΑΣ ΥΠΟ ΤΟΥ ΠΑΤΡΟΣ
(είκλιον εκ τής 'Ρωμαϊκής ιστορίας)

πρό τινος, καὶ ὁμως ἐκεῖ τίποτε δὲν μετεβλήθη· τὰ ἄνθη, οἱ λίθοι, οἱ τοῖχοι, τὰ καθίσματα, τὰ πάντα ἔμεινον καθὼς τὰ ἐγνώριζε ἀφότου ἐγεννήθη. Πῶς ἔμειναν ἐκεῖνα ἀμετάβλητα;

Ἡ μικρὰ αἰθουσα ἦτο δροσερὰ καὶ ἀναπαυτική, καθὼς πάντοτε, μὲ τὸν λύχνον ἀναμμένον εἰς τὸ μέσον, — καὶ παρέκει, εἰς τὸ ἄλλο δωμάτιον, ἡ τράπεζα ἦτο στρωμένη. Ὁ Κωνσταντῖνος, κουρασμένος, διψασμένος, πεινασμένος, ἔφαγε μὲ λύκου ὄρεξιν, ἐνῶ μόλις ἤγγισαν τὰ φαγητὰ ὁ Κος Περικλῆς καὶ ἡ Ἰναρίμη.

— Δὲν ἔχεις ὄρεξιν, ἀδελφέ μου, εἶπεν ἀνησυχούσα ἡ Κυρία Ἐλένη. Σ' ἐκοπίασεν ὁ δρόμος. Πῶς αἰσθάνεσαι;

— Καλὰ εἶμαι, ἀλλὰ θέλω νὰ ἡσυχάσω. Καὶ ἐσηκώθη. — Ἰναρίμη, ἐπρόσθεσε, ἔλα μαζί μου.

Τὸν ἠκολούθησε εἰς τὸν κοιτῶνά του, ὅπου ὁ γέρον ἐκάθισε ἀπηυδημένος. Ἡ Ἰναρίμη ἐγονάτισεν ἐμπρός του.

— Κόρη μου, εἶπε ψαύων θωπευτικῶς τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς της. Μὲ βλέπεις ταπεινωμένον. Τὸ αἰσθημά σου ἐνίκησε τὴν φρόνησίν μου. Δὲν ἤθελα παρὰ τὸ καλὸν σου, Ἰναρίμη. Ἀλλ' ἐνδίδω εἰς τὴν ἐπιθυμίαν σου. Θὰ ἦτο καλλίτερον ἐὰν ἐξ ἀρχῆς δὲν ἐπήγαινα ἐναντίον της. Ἀλλ' εἰς αὐτὰ τὰ πράγματα δὲν εἶναι ἐντροπή ἂν οἱ γέροντες διδάσκωνται ἀπὸ τοὺς νέους.

Ἡ Ἰναρίμη ἐκράτει τὴν ἀναπνοήν της. Τί ἐσήμαινε τὸ προοίμιον τοῦτο; Τὴν συγκατάθεσιν τοῦ πατρὸς της; . . . Δὲν ἤθελε ν' ἀφήσῃ τὴν ἐλπίδα νὰ τὴν κυριεύσῃ, φοβουμένη μὴ ἦτο ψευδὴς ἡ ἐλπίς.

— Αὐρίον, πατέρα μου, ἐψιθύρισε — καὶ ἐφίλησε τὴν χεῖρά του. — Ἀπόψε εἶσαι τὸσον κουρασμένος.

— Δὲν ἔχω πολλὰ νὰ εἰπῶ, καὶ προτιμῶ νὰ τὰ εἰπῶ τώρα, διὰ νὰ μὴ ἐπανέλθωμεν εἰς αὐτὸ τὸ κεράλαιον. Δὲν θὰ προσπαθῆσω ποτὲ πλεον νὰ σὲ ἀποτρέψω ἀπὸ τὴν ἀπόφασίν σου νὰ μείνῃς ἀνύπανδρη. Ἰδοὺ, κόρη μου, τί εἶχα νὰ σοῦ εἰπῶ.

— Δὲν ἐπερίμενε τοῦτο ἡ Ἰναρίμη. Ἡ πικρὰ ἐπλημμύρισε τὴν ψυχὴν της. Ἠγέρθη καὶ ἀπεμακρύνετο σιωπῶσα. Ἀλλ' ἐστράφη καὶ εἶδε τὸν πατέρα της ἐξησθενημένον, μὲ τὴν κεφαλὴν κλίνουσαν πρὸς τὸ στήθος του, μὲ τὰς χεῖρας κρεμασμένας εἰς τὰ πλευρά του. Ἠσθάνθη τύψιν συνειδότητος καὶ τὸν ἐπλησίασε πλήρης στοργῆς.

— Εὐχαριστῶ, πατέρα μου.

— Φίλησέ με καὶ ἄφησέ με.

Ἐσκύψε καὶ τὸν ἐφίλησε τρυφερῶς. Ὡ καὶ! Χάριν τοῦ πατρὸς της τὰ πάντα ἦτο ἐτοίμη νὰ θυσιάσῃ — ἕως καὶ τὴν ἀγάπην της!

Ἀπεσύρθη εἰς τὸ δωμάτιόν της καὶ ἤνοιξε τὸ παράθυρον νὰ ἴδῃ ἔξω τὴν ἡμέραν τῆς νυκτός.

Ἡ σελήνη ἔλαμπε μεσουράνιος. Ἡ ἀργυρὰ της

λάμπρις δὲν ἐσκίαζε τὸ μεταλλικὸν φῶς τῶν ἀστέρων. Ὑπὸ τὴν ἀπέραντον ἐκείνην φωτοχυσίαν ἐξεχωρίζοντο τὰ φύλλα εἰς τὰ δένδρα καὶ διεγράφοντο ἐπὶ τοῦ οὐρανοῦ αἱ χαρίεσσα γραμμαὶ τῶν πέριξ βουνῶν. Ἐν τῷ μέσῳ αὐτῶν ἡ κοιλὰς ἐκλινε ὁμαλῶς πρὸς τὴν ἀπέχουσαν θάλασσαν. Εἰς τὰ βουνὰ καὶ εἰς τὴν κοιλιάδα ἐβασίλευε βαθεῖα σιωπὴ. Πού καὶ ποῦ ἐφαίνετο μακρὰν φῶς εἰς τὸ παράθυρον ἐξοχικῆς οἰκίας, εἰς δὲ τὰ πλευρὰ τῶν βουνῶν διεκρίνοντο ὡς μεγάλαι μαύραι κηλίδες οἱ κῆποι οἱ περιβάλλοντες τὰ διεσπαρμένα χωρία.

Ἐβλεπεν ἡ Ἰναρίμη καὶ ἡ καρδιά της συνεστελλετο ὑπὸ τὸ κράτος ἀορίστων αἰσθημάτων. Ὡ! πῶς ἤθελε νὰ ἦτο ἔξω, νὰ πλανηθῇ ὑπὸ τὸ φῶς τῆς σελήνης εἰς ὅλα ἐκεῖνα τὰ γνωστά, τὰ ἀγαπητὰ μέρη! Μία νυκτερὴς ἐπέταξε πλησίον της, — ἠσθάνθη εἰς τὸ μέτωπόν της τὸν ἀέρα τῶν πτερυγῶν της καὶ ὕψωσε τὴν κεφαλὴν προσπαθοῦσα νὰ ἀκολουθήσῃ διὰ τοῦ βλέμματός τὸ μαῦρον πέταγμα της. Ἐκάθητο ἐκεῖ εἰς τὸ ἀνοικτὸν παράθυρον μὲ τὴν προσοχὴν προσηλωμένην εἰς τὴν ἡσυχον ζωὴν τῆς νυκτός. Αἱ ὠραι παρήρχοντο, — ἡ σελήνη βαθυμηδὸν κατέβη καὶ ἐκρύβη εἰς τὰ νερά, — εἰς τὸ φύλλωμα τῶν δένδρων ἠκούσθη ἕλαφρὰ ταραχὴ. Τὰ πτηνὰ ἐκινουνοτο εἰς τὰς ζεστάς φωλεάς των. Εἰς τὰς ζεστάς φωλεάς των τὰ πτηνὰ . . . καὶ ἐκείνη ἠσθάνθη τότε τὰ μέλη της παγωμένα ἀπὸ τὸ ψυχρὸς τῆς νυκτός. Ἀλλὰ δὲν ἠγέρθη, δὲν ἔκλεισε τὸ παράθυρον. Ἐμεινε ἐκεῖ ὅλην τὴν νύκτα καὶ εἶδε τῆς αὐγῆς τὸ ἰσχυρὸν φῶς ἀναγγέλλον τὴν ἡμέραν. Μετ' ὀλίγον τὸ φῶς ἔλαβε χρῶμα πυρός καὶ ἐχύθησαν εἰς τὸ στερέωμα φλόγες πορφυραῖ, ὡς πτέρυγες φωτός. Ἠγγισαν αἱ πτέρυγες τὰ ἄστρα, καὶ τὰ ἄστρα ἐφάνησαν ὡς νὰ τρέμουν, ὠχρίασαν καὶ ἔσθυσαν τὸ ἐν μετὰ τὸ ἄλλο. Τὰ μικρὰ πτηνὰ εἰς τὰς φωλεάς των ἤρχισαν νὰ κινῶνται καὶ νὰ λαρυγγίζον. Τὸ φῶς τῆς ἡμέρας ἠπλώθη ἐπὶ τῆς γῆς ἀπὸ τὰς πύλας τῆς Ἀνατολῆς. Αἱ σταγόνας τῆς δρόσου ἔλαμψαν ὡς ἀδάμαντες ἐπάνω εἰς τὰ ἄνθη καὶ εἰς τὰ φύλλα τῶν δένδρων. Τὰ κλειστὰ φύλλα ἠνοιχθησαν βαθμηδόν, τῶν πτηνῶν τὰ κελυθώματα ἐπλημμύρισαν τὸν ἀέρα καὶ ὁ ἥλιος ἐφάνη εἰς τὸν ὀρίζοντα, τοξεύων τὰς θριαμβευτικὰς ἀκτίνάς του εἰς τὴν θάλασσαν, τὰ βουνὰ καὶ τὰς κοιλάδας.

Τότε μόνον ἐκλείσει τὸ παράθυρόν της ἡ Ἰναρίμη. Ναι! Δὲν θὰ παραιτήσῃ ποτὲ τὴν οἰκίαν ὅπου ἐγεννήθη. Δὲν θὰ τὴν βιάσῃ κανεὶς νὰ δώσῃ εἰς ἄλλον τὴν χεῖρα τὴν ὅποιαν δὲν ἠμπορεῖ νὰ τοῦτο, ἄξιον τῆς ἐγνωμοσύνης της. Δὲν ἔχει παράπονον κατὰ τοῦ πατρὸς της. Τὸν εὐλογεῖ καὶ τὸν εὐχαριστεῖ.

Καὶ ἔπεσεν εἰς τὴν κλίνην της νὰ ἡσυχάσῃ.

νὰ ἀναπαυθῇ καμμίαν ὥραν. Ἐντὸς ὀλίγου αἱ χωρικαὶ θὰ ἔλθουν νὰ τὴν ἴδου, νὰ τὴν χαιρετήσουν καὶ δὲν θὰ μὲν τότε καιρὸς διὰ τὰς ἰδικὰς της πενήτιμους σκέψεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΗ'.

Ἄναμιξις τῆς Miss Οὐίντερς.

Ἡ ἀνοιξὶς ἀνελύθη εἰς τὸν καύσωνα τοῦ θέρους. Χλόη δὲν ὑπῆρχεν ἐπὶ τῆς γῆς. Ἐκάθ' ὅλη. Οἱ ὀφθαλμοὶ δὲν ἀντεῖχον εἰς τὴν ἀνταύγειαν τῶν γυμνῶν λόφων, τῶν μαρμαρίνων κτιρίων καὶ τῶν σκονισμένων ὁδῶν τῶν Ἀθηνῶν. Σκιά, σκιά, δωμάτια σκοτεινά, ποτὰ δροσερὰ, καὶ ὕπνος ἀπογευματινὸς ὑπὸ παραπετάσματα ἀποκλείοντα τοὺς κώνωπας! Ἰδοὺ εἰς τί περιωρίζοντο αἱ ἐπιθυμίαι τῶν ζώντων περὶ τὴν Ἀκρόπολιν.

Ὁ βαρῶνος καὶ ἡ βαρωνὶς Χοενφῆλς παρήτησαν τὰς Ἀθήνας, χάριν ἀναφυγῆς εἰς Γερμανίαν. Ἐγνώριζον ὅτι ὁ Ροδόλφος καὶ ἡ Φωτεινὴ περιώδεον εἰς τὴν μεσημβρινὴν Γαλλίαν, συνοδουόμενοι ἀπὸ διάφορα κατοικίδια ζῶα, ἀπὸ ἐν μέγα κλειδοκύμβαλον καὶ ἐν βιολί. Λεπτομερεστέρως πληροφορίας δὲν εἶχον, ἀλλ' οὔτε ἐζήτουν, καὶ ἐπερίμενον μὲ ὑπομονὴν τὸ τέλος τῆς δυσαρέστου περιπλοκῆς καὶ τὴν ἐπιστροφήν τοῦ ἀσώτου ἀνεψιοῦ.

Ἡ οἰκογένεια Καραπούλου ἔμεινε εἰς Ἀθήνας, σκεπτομένη περὶ μετοικεσίας κατὰ τὸν προσεχῆ Σεπτέμβριον καὶ διαπραγματευομένη ἀπὸ τοῦδε τὴν ἐνοικίαν ἐνὸς πατώματος εἰς τὴν ὁδὸν Σόλωνος. Ὁ Μιλτιάδης εὐρίσκειτο εἰς Θεσσαλίαν μὲ τὸ σύνταγμα του καὶ δὲν ἐπερίμενετο ὀπίσω πρὸ τοῦ Ὀκτωβρίου ἢ Ἀνδρομάχη ἐξηκολούθει τὴν συνήθη ζωὴν της ἦτο ἀδύνατον νὰ ἐννοήσῃ τις τί ἠσθάνετο, τί ἐσκέπτετο, — ἐὰν ἡ πληγὴ της ἤρχισεν νὰ θεραπεύεται ἢ ἐὰν θὰ ἐπουλωθῆ ποτέ. Ἐν τούτοις ὁ κ. Ἀγγυρόπουλος ἐξηκολούθει τὰς ἐπισκέψεις καὶ τὰς περιποιήσεις του, χωρὶς ὁμως νὰ προβῇ εἰς ἐνοχοποιητικὰ διαβήματα. Ἡ Κυρία Καραπούλου ὁμως, εἰς τὰς ἐμπιστευτικὰς διακοινώσεις της πρὸς τὸν ἀπόντα ἥρωά της, δὲν ἀπέκρυπτε τὴν ἐλπίδα ὅτι ἡ ὑπόθεσις θὰ τελειώσῃ κατ' εὐχὴν.

Ὁ δὲ μικρὸς Θεμιστοκλῆς δὲν ἐσύχναζε ὅσον ἄλλοτε εἰς τὴν ὁδὸν Σταδίου, ὅπου ὁ κόσμος ἦτο κάθε ἡμέραν ὀλιγώτερος ἢ πρωτεύουσα ἐκενοῦτο ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον, ἐγέμιζον δὲ τὰ ξενοδοχεῖα καὶ τὰ οἰκήματα εἰς Κηφισίαν, εἰς Φάληρον καὶ εἰς τὴν Μουνησίαν.

Ὁ Γουσταῦος Λανέκ εἶχεν ἀναληθῆ ἐξ Ἀθηνῶν ἀμέσως μετὰ τὴν δημοσίευσιν ἐκείνην τοῦ Νέου Ἀρχιλόχου. Ἡ ἀνάγκη τῆς τοῦ διαφόρου τὸν ἔφερε ἄνω κάτω ἢ πρῶτον του ὄρμη ἦτο νὰ ὑπάγῃ κατ' εὐθείαν εἰς τὸν συντάκτην τῆς ἐφημερίδος καὶ εἰς τὸν κ. Οἰδᾶν καὶ νὰ τοὺς ξυλοκοπήσῃ καὶ τοὺς δύο. Ἀλλὰ τὸν ἀνεχάτισε ἡ

σκέψις μὴ δώσῃ μεγαλειτέρας διαστάσεις εἰς τὸ σκάνδαλον. Νὰ γείνη αὐτὸς αἰτία νὰ ὀμιλῇ ὁ κόσμος περὶ τῆς Ἰναρίμης; Καλλίτερον νὰ φέρῃ ἄλλου τὴν κρυφίαν ἀγανάκτησίν του! Ἀνεχώρησε λοιπόν, ὠφειληθεὶς τῆς παρουσιασθείσης εὐκαιρίας ἀρχαιολογικῆς ἐκδρομῆς Ἀγγλῶν γνωστών του εἰς τὴν Μικρὰν Ἀσίαν. Ὅτε ἐπέστρεψεν εἰς Ἀθήνας εὐρε εἰς τὸ ξενοδοχεῖον μόνον ἐκ τῶν παλαιῶν γνωρίμων του τὴν καλὴν Ἀμερικανίδα Miss Οὐίντερς, μὲ τὰ κάτασπρά της μαλλὰκια καὶ τὴν νεανικὴν ὄψιν της. Ἡ εὐχαρίστησις τῶν δύο ξένων ἦτο ἀμοιβαία αἱ σχέσεις των ἔλαβον ἀμέσως ἀδελφικὸν χαρακτῆρα. Ὁ Γουσταῦος συνώδευε παντοῦ τὴν ζωηρὰν γραίαν, ἐκράτει τὴν φωτογραφικὴν μηχανὴν της, τὴν ἐβοήθει εἰς τὰς ἐργασίας της. Ἐκείνη δὲ τὸν ὠδήγει, τὸν μετεκίνει, τὸν διέτασσε, τὸν ἔκαμνε ὅ,τι ἤθελε, μὲ ὕψος προστατευτικὸν καὶ μὲ μητρικὴν ἀφέλεια. Ὁ Γουσταῦος ὑπετάσσετο προθύμως ἡ καρδιά του ἀνεκουριζέτο πλησίον της. Πῶς ἦτο δυνατόν νὰ μὴ ἐκμυστηρευθῇ εἰς φίλην τὸσον ἀγαθὴν τὸν ἔρωτά του; Μίαν ἡμέραν διηγῆθη καταλεπτῶς τὴν θλιβεράν ἱστορίαν του. Ἡ Miss Οὐίντερς τὸν ἤκουσε μὲ μέγιστον ἐνδιαφέρον.

— Καὶ τώρα, ἠρώτησε, δὲν γνωρίζεις ἡ νέα ποῦ εὐρίσκεισθε;

— Ὅχι. Πῶς νὰ τὸ γνωρίζῃ; Δὲν ἠμπορῶ νὰ τῆς γράψω.

— Πῶς δὲν ἠμπορεῖς! Ἀφοῦ τὴν ἀγαπᾷτε καὶ σὰς ἀγαπᾷ, δὲν ἔχετε τὸ δικαίωμα νὰ μὴ διδτε σημεῖον ζωῆς ὁ ἕνας εἰς τὸν ἄλλον!

— Δὲν μοῦ ἐπιτρέπεται νὰ τῆς γράψω.

— Ἀνοησίαι! Τί ἐπιτρέπεται καὶ δὲν ἐπιτρέπεται! Τὸ φυσικὸν εἶναι νὰ τῆς γράψῃς. Ἄς εἶναι!

Καὶ ἐζήτησεν, ὡς ἐν παρόδῳ, πληροφορίας περὶ τοῦ πατρὸς τῆς Ἰναρίμης, περὶ τοῦ ὀνόματος του καὶ τοῦ χωρίου ὅπου κατοικεῖ.

Ἡμέραι τινὲς παρήλθον ἐκτοτε. Ὅ,τι ὑπῆρχεν εἰς τὴν Ἀκρόπολιν φωτογραφησίμων εἶχε φωτογραφηθῆ καὶ ἡ Miss Οὐίντερς, μὲ τὸν Γουσταῦον καὶ τὴν μηχανὴν της, ἀπεφάσισε νὰ ἐπισκεφθῇ τὸ Σούνιον.

Τὴν πρωίαν τῆς δι' ἐκεῖ ἐκδρομῆς εἶπε μυστηριωδῶς εἰς τὸν Γουσταῦον:

— Κύριε Λανέκ, αὐτὸς ὁ Τελάχας δὲν εἶναι ἄνθρωπος, — εἶναι σωστὸς εἰδωλολάτρης.

— Ὁ Τελάχας, ἀνέκραξεν ἐκπληκτος ὁ Γουσταῦος.

— Ἐλάβα νέα του.

— Νέα του! Πόθεν; πῶς;

— Διὰ τοῦ ταχυδρομείου. Πῶς ἀλλέως; Τοῦ ἔγραψα.

Ὁ Λανέκ δὲν ἠδυνήθη νὰ κρύψῃ τὴν δυσἀρεσκείαν του. Ἐγνώριζεν ὅτι αἱ γυναῖκες ἀγαποῦν

ν' ἀναμιγνύονται εἰς τοιοῦτου εἶδους ὑποθέσεις, ἀλλὰ δὲν ἐφρατᾶζεται ὅτι ἡ ἀνάμιξις ἠδύνατο νὰ προβῆ ἕως ἐκεῖ.

— Τοῦ ἐγράψατε, ἐψιθύρισε.

— Καί βέβαια! Ἐπρεπε νὰ εὐρεθῆ κάποιος ἐπὶ τέλους νὰ τοῦ ἀνοίξῃ τὰ μάτια, νὰ τοῦ δείξῃ ὅτι εἶναι ἀνόητος.

— Καί ἤμπορῶ νὰ ἐρωτήσω τὸν τρόπον καὶ τὰ ἐπιχειρήματα διὰ τῶν ὁποίων ἀνελάβατε τὴν ἐκτέλεσιν αὐτοῦ τοῦ καθήκοντος;

— Ἀπλούστατον! Τοῦ εἶπα ὅτι ὅσον εἶναι τοῦραος ἐκεῖνος, εἰσθε καὶ σεῖς!

— Ὁ Γουσταῦος ἐκάγχασε.

— Τὸ ἤξεύρετε πολὺ καλὰ ὅτι ἔχω δίκαιον, καὶ ὅτι λατρεύετε τὴν Ἑλλάδα περισσότερον ἴσως καὶ ἀπ' ἐκεῖνον.

— Λοιπὸν;

— Λοιπὸν, δὲν τὸν ἐπεισα. Ἴδου. Γράφει ὁμοῦς ὠραία, καὶ τὰ Γερμανικά του πολὺ καλλιτέρα ἀπὸ τὰ ἰδικά μου.

Καὶ ἔτεινε πρὸς τὸν Λανέκ τὴν ἀπάντησιν τοῦ Τελάχου. Ἡ ἐπιστολὴ ἦτο εὐγενής καὶ ἀξιόπρεπής, μὲ πολλοὺς ἐπαίνους διὰ τὴν παιδείαν καὶ τὸν χαρακτήρα τοῦ Κου Λανέκ, μετὰ τοῦ ὁποῦο λυπεῖται ὅτι ἐνεκα ἐμποδίων ἀνυπερβλήτων δὲν εἶναι δυνατόν νὰ συνδέσῃ δεσμούς στενωτέρους...

— Ὁ Λανέκ ἐστέναζε καὶ ἐπέστρεψε τὴν ἐπιστολήν.

— Εἶναι φανατικός καὶ τίποτε ἄλλο! εἶπε μὲ ἀγανάκτησιν ἡ Miss Οὐίντερς.

— Καὶ τὸ χειρότερον εἶναι, ὑπέλαθεν ὁ Γουσταῦος, ὅτι μολονότι καταστρέφει τὴν εὐτυχίαν μου ὁ φανατισμός του, δὲν ἤμπορῶ νὰ μὴ τὸν σέβωμαι καὶ νὰ μὴ τὸν θαυμάζω. Εἶναι συνεπής, εἶναι ἀδάμαστος καὶ εἶναι δικαιολογημένος.

— Βεβαίως τοῦτο εἶναι τὸ χειρότερον! Ἄν δὲν εἶχε τὴν εὐγένειάν του τὸ πρᾶγμα, δὲν θὰ ἤμην τόσο θυμωμένη ἐναντίον του! Ὅταν σὲ πειράζῃ κανεὶς, εἶναι μία ἱκανοποίησις τουλάχιστον ἂν ἤμπορῆς νὰ τὸν περιφρονήσῃς καὶ νὰ τὸν ὑβρίσῃς, ἀλλὰ τὸ νὰ μὴ εὐρίσκῃς ἄλλο νὰ τὸν εἰπῆς παρὰ εἰδωλολάτρην, καὶ νὰ εἶσαι ἀναγκασμένη νὰ ἀνακατόνης τὸν θαυμασμόν μὲ τὴν ἀγανάκτησίν σου, αὐτὸ δὲ σὲ ἀνάπτει περισσότερον. Ἀλλὰ δὲν ἀπελπίζομαι. Κύριε Λανέκ. Δὲν θὰ τὸν ἀρῆσω ἡσυχον.

Ἐτρόμαξεν ὁ Λανέκ. Ἐφοβήθη μὴ ἐξακολουθήσῃ τὴν ἀνταπόκρισιν μὲ τὸν Κου Τελάχου, ἀλλ' ἡ Miss Οὐίντερς δὲν ἠθέλησε νὰ ἐξηγηθῆ περισσότερον. Ἦτο δὲ καὶ ἡ ὥρα ἀναχωρήσεως διὰ τὸ Σούνιον. Ἐκεῖ ἐρωτογράφησαν τὰ ἐρείπια ἀπὸ διαφόρους ἀπόψεις, καὶ οἱ βράχοι, καὶ χωρικοὶ φουστανελοφόροι καὶ τράγοι μεταξὺ τῶν θάμνων. Δὲν ἀρῆκε τίποτε ἀφωτογράφητον ἢ ἀνοικτόκαρδος Ἀμερικανίς.

Μετ' ὀλίγας ἡμέρας ἄλλη ἐκδρομὴ εἰς Κόρινθον, καὶ νέα φωτογραφικὰ κατορθώματα. Τὸ ἑσπέρας τῆς ἐκ Κορίνθου ἐπιστροφῆς ὁ ὑπηρέτης τοῦ ξενοδοχείου διεκκίνωσε γαλλιστί εἰς τὴν Miss Οὐίντερς ὅτι ὑπάρχει δι' αὐτὴν ἐπιστολὴ au bureau.

— Κύριε ἐλέησον! ἀνέκραξεν ἔντρομος ἡ Ἀμερικανίς. Εἶναι δυνατόν νὰ μὲ κατεδίκασαν χωρὶς νὰ μὲ κρίνουν. Καὶ τί ἐγγλήμα ἐκαμ, Θεέ μου! διὰ νὰ μὲ παραπέμψουν ἀμέσως εἰς τὸν δῆμιον! ὅτι ἐφωτογράφησα ὀλίγα ἐρείπια; Τὸ τιμωρεῖ καὶ τοῦτο τόσο ἀυστηρὰ ὁ ἑλληνικὸς νόμος!

Ὁ Γουσταῦος τὴν ἐβεβαίωσε γελῶν ὅτι ἐπρόκειτο περὶ bureau καὶ διὰ νὰ τὴν καθησυχάσῃ ἐντελῶς κατέβη διὰ νὰ φέρῃ τὸ σῶμα τοῦ ἐγγλήματος. Εἰς τὴν κλίμακα συννητήθη μὲ τὸν ὑπηρέτην φέροντα τὸ γράμμα. Ὁ Γουσταῦος ἐρρίψε τὸ βλέμμα εἰς τὴν ἐπιγραφὴν τῆς ἐπιστολῆς καὶ ἀνεγνώρισεν τὸ γράμμα. — Ἐγραψε λοιπὸν καὶ πρὸς τὴν Ἰναρίμην ἡ Miss Οὐίντερς, καὶ ἰδοὺ ἡ ἀπάντησις! Ἐκράτει τὴν ἐπιστολήν εἰς τὰς χεῖράς του καὶ ἐβλεπε μὲ πόθον τοὺς γνωστοὺς ὠραίους χαρακτήρας. Κανεὶς ἐκεῖ δὲν τὸν ἐβλεπε. Ἐπλησίασε τὸ γράμμα εἰς τὰ χεῖλη του καὶ τὸ ἐρίλησε. Τὸ ἔδωκε εἰς τὴν Miss Οὐίντερς χωρὶς νὰ προφέρῃ λέξιν καὶ ἀπεσύρθη. Μετ' ὀλίγην ὥραν ἤκουσε κτύπημα ἐλαφρὸν εἰς τὴν θύραν τοῦ δωματίου του. Ἐρώναξεν ἐμπρός! Ἡ Miss Οὐίντερς εἰσῆλθε, ἔδωκε σιωπηλῶς τὴν ἐπιστολήν εἰς τὰς χεῖράς του, καὶ ἐξῆλθε βαδίζουσα ἀθουρόπως, καθὼς βαδίζει τις εἰς τὸν κοιτῶνα ἀσθενούς.

Ὁ Γουσταῦος ἐκύτταζε τὴν ἐπιστολήν μὲ δειλίαν. Ἐφοβεῖτο νὰ μάθῃ τὸ περιεχόμενον. Ἡσθάνετο τὴν καρδίαν του νὰ πάλλῃ μὲ βίαν. Πῶς θὰ λυθῆ ἡ σιωπὴ τῶν μηνῶν; Τὸ γράμμα τῆς ἠ ἀνακτερώσῃ τὰς ἐλπίδας του; Θὰ μεταβάλῃ δι' αὐτὸν τῆς γῆς καὶ τῆς ζωῆς τὴν ἀποψιν; Ἄνεπόμεν τὸν πρῶτον ἐκεῖνον ἀσπαρμόν, καὶ ἐφρατᾶζεται ὅτι τὴν κρατεῖ ἀκόμη εἰς τὴν ἀγκάλην του, ὅτι ἡ πνοὴ τῆς ἐγγίζει τὰ χεῖλη του, ὅτι τὸ βλέμμα τῆς διαπερᾷ τὴν ψυχὴν του. Πῶς ἤστραπτον τότε αἱ σταγόνες τῆς βροχῆς ἐπάνω εἰς τοὺς ἀειθαλεῖς θάμνους τοῦ κήπου τῆς, πῶς ἀντήχει δυνατὰ τὸ κελᾶδμα τῶν πτηνῶν εἰς τὸν ὑγρὸν ἀέρα!

Καὶ τὸ γράμμα τῆς Ἰναρίμης ἔμενε ἀνοικτὸν εἰς τὰς χεῖράς του.

Τὴν ἐπανέβλεπεν εἰς τὴν αὐλὴν τῆς οἰκίας τῆς ὅτε ἐδίδο συμβουλὰς εἰς τὴν θρηνοῦσαν χωρικήν, γονατιστὴν εἰς τοὺς πόδας τῆς — καὶ ἔπειτα ὅτε ἔστρεψε τὴν κεφαλὴν καὶ τὸν εἶδε, πῶς ἐγαμήλωσε τὰ βλέφαρα ὡς νὰ ἀνεγνώριζετο ὑποτέλης του! Ἐπανέβλεπε ὅλα — ὅλα καὶ τὰ ἐλάχιστα καθέκαστα τῆς πρώτης ἐκείνης σιωπηλῆς συναντήσεως.

Καὶ τὸ γράμμα ἔμενε ἀνοικτὸν εἰς τὰς χεῖράς του.

Ἐκάθητο ἀναπολῶν τὰ περασμένα, μὴ τολμῶν ν' ἀρεθῆ εἰς ἐλπίδας διὰ τὸ μέλλον, ποθῶν καὶ φοβούμενος νὰ τὸ ἀναγνώσῃ. Ἦνοιξε βραδείως τὸν φάκελλον, ἀπέσυρε τὴν ἐπιστολήν, τὴν ἐξεδίπλωσε, καὶ προσήλωσεν εἰς αὐτὴν τοὺς ὀφθαλμούς, ἀλλὰ δὲν παρετήρησε ὅτι ἀπὸ τὸν φάκελλον ἔπεσε καταγῆς φύλλον λεπτότερον διπλωμένον.

Ἴδου ἡ ἐπιστολή.

«Κυρία μου,

»Εἶμαι ὑπὸ τὸ κράτος διπλοῦ αἰσθήματος: τῆς εὐγνωμοσύνης δι' ὅσα γράφετε καὶ τῆς λύπης ὅτι δὲν θὰ δυνηθῶ ποτὲ ν' ἀνταποδώσω ὅ,τι σὰς ὀφείλω. Τὴν ὀφειλὴν τῆς πρὸς ἐμὲ καλοσύνης σας ἐπαυξάνει ἡ συναίσθησις ὅτι ἡ παρουσία σας φέρει παραμυθίαν εἰς ἐκεῖνον, ἀπὸ τὸν ὅποιον μὲ χωρίζει ἀπόφασις ὑπερτέρα πάσης θελήσεως καὶ πάσης διαμαρτυρησεῶς μου. Ἡ ἐπιστολὴ σας ὅλη μαρτυρεῖ πόσον τὸν ἐκτιμᾶτε καὶ τὸν ἀγαπᾶτε. Δὲν εἶνε τοῦτο λόγος ἀπέριου εὐγνωμοσύνης δι' ἐμὲ; Ἄχ, κυρία μου, εἶναι ματαία πᾶσα προσπάθεια διὰ νὰ ὑπερνηκῆ ἡ ἀποστροφή τοῦ πατρός μου πρὸς συνοικέσιον, τὸ ὅποιον σεῖς θεωρεῖτε τόσο φυσικόν. Γνωρίζω τὸν πατέρα μου. Ἐάν, καθὼς λέγετε, ἐπηρεάζουν προλήψεις τὰς σκέψεις του, εἶναι συνήθως τόσο ἐλεύθερος προλήψεων, ὥστε βεβαίως εἶναι πολὺ ἰσχυρὰ ἡ πρόληψις του ἢ θέτουσα φραγμὸν ἀνυπερβλήτων εἰς τὴν εὐτυχίαν μου. Θεωρῶ καθῆκον μου ἱερὸν νὰ τὴν σεβασθῶ, καταπνίγουσα πᾶν αἰσθημα ἀντιστάσεως κατὰ τῆς θελήσεώς του. Δὲν ἔχω δικαίωμα ἀντιστάσεως μου τὸ ἀφαιρεῖ ἢ πρὸς ἐμὲ ἀγάπη του. Μὲ ἀγαπᾷ ἐξ ὅλης καρδίας, θὰ ἐθυσίαζε δι' ἐμὲ τὴν ζωὴν του, καὶ προθύμως θυσίαζω κ' ἐγὼ τὴν ἰδικὴν μου δι' αὐτόν. Ἡ στοργὴ του περιέβαλε ὀλόκληρον τὴν ὑπαρξίν μου. Μὲ ἀνέθρεψε, μὲ ἐδίδαξε, μὲ ἐμόρφωσε. Δὲν εἶμαι μόνον γέννημά του, εἶμαι τὸ θρέμμα του, ὁ μαθητής, ὁ φίλος του, ὁ κοινωνὸς τῶν ἰδεῶν, τῶν γνώσεων, τῶν πόθων του. Μᾶς συνδέουν δεσμὰ στενωτέρα ἀπὸ τὰ συνήθη μεταξὺ πατρός καὶ τέκνου. Ἐάν ἠδυνάμην ν' ἀκολουθήσω τὴν συμβουλὴν σας, ν' ἀποφασίσω ἐγὼ μόνη περὶ τῆς τύχης μου καὶ νὰ κάμω ὅ,τι ἡ καρδία μου ποθεῖ, ἤθελα προκαλέσει τὴν ὀργὴν τοῦ πατρός μου, χωρὶς ἐλπίδα ἐξιλιώσεως. Μὴ μὲ παρακινήτε εἰς τοῦτο. Ν' ἀρῆσω μόνον τὸν πατέρα μου, γέροντα καὶ ἀσθενῆ! Ἡ ἰδέα τούτου καὶ μόνη θὰ ἦτο ἡ καταστροφή τῆς εὐτυχίας μου, — θὰ ἐπεκάθητο ὡς σάβανον εἰς τὸ νυμφικόν μου φέρεμα. Συγχωρήσατέ με, κυρία μου. Σὰς εὐγνωμονῶ καὶ σὰς ἀγαπῶ διότι ἠελησάτε νὰ ἔλθητε εἰς βοήθειάν μου, ἀλλὰ δὲν ἤμπορῶ νὰ σὰς ἀκούσω.

Μὴ μὲ παρεξηγήτε. Δὲν εἶνε κατάκρισις ἢ ἀπόκρισις μου. Ἴσως τὴν ἀποδώσῃτε εἰς δειλίαν, — διότι γνωρίζω ὅτι εἰς τὴν πατρίδα σας αἱ γυναῖκες ἀνατρέφονται ἀλλέως, ὅτι οἱ γονεῖς τῶν ὑποκύπτουν θέλοντες καὶ μὴ εἰς τὴν θέλησίν των. Τοιοῦτον δικαίωμα δὲν μοῦ εἶναι δυνατόν νὰ ἐξασκήσω. Οὔτε ἐκεῖνος βεβαίως ἐπιθυμεῖ νὰ ἔλθω πρὸς αὐτὸν κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον, — κηλιδόνουσα τὸν ἔρωτά μας μὲ τὸ στίγμα τῆς πατρικῆς ὀργῆς.

»Ἄλλ' ὁμοῦς πόσον ἐνθέρμως σὰς εὐχαριστῶ διὰ τὴν γλυκεῖαν συμπάθειάν σας, διὰ τὴν προσφορὰν τῆς φιλοξενίου σκέπης σας, μέχρις ὅτου ἀποκτήσω ἄλλην σκέπην. Ἡ τρυφερά σας καρδία ἀνοίγεται μὲ τόσῃν συμπάθειαν εἰς τὰς λύπας τῶν νέων! Θὰ εὐλογήσω τὴν ἡμέραν ὅποτε εὐρεθῶμεν ἡ μία πλησίον τῆς ἄλλης. Εἶθε νὰ ἦτο δυνατόν νὰ ἐπισκευθῆτε τὴν νῆσόν μας. Ἄλλ' εἴμεθα τόσο ὀπίσω ἐδῶ καθ' ὅλα! Καὶ ὁμοῦς ἡ σύντομος ἀπουσία μου μοῦ ἀποκαθιστᾷ ἀκόμη πλέον ἀγαπητὴν τὴν πατρίδα μου. Μὲ πόσῃν ἠδονῇ τὴν ἐπανεῖδα, καὶ ἠσθάνθην ὑπὸ τοὺς πόδας μου τὸ γῶμά της, καὶ ὕψωσα τὸ βλέμμα πρὸς τὰ ἀμετάβλητα ἡσυχὰ ἄστρα ἀπὸ τὸ ἐξ ἴσου ἡσυχον καὶ ἀμετάβλητον ἔδαφός της. Ἐδῶ αἱ ὠραι τοῦ ἔτους ἀποτελοῦν τὴν μόνην μεταβολὴν τῆς ζωῆς μας, καὶ διέρχεται χωρὶς βιαίους κυματισμούς ἡ ζωὴ.

»Ἐντρέπομαι διὰ τὴν ἐπιστολήν μου — τόσο μακρὰν καὶ τόσο φλύαρον. Τί ἄλλο καλλίτερον νὰ προσθέσω, Κυρία μου, ἢ ὅτι σὰς ἀγαπῶ; Σὰς ἀγαπῶ καὶ σὰς εὐγνωμονῶ ἐξ ὅλης καρδίας.

Ἰναρίμη Τελάχα».

Ἡ ἐπιστολὴ δὲν εἶχε τὴν ἄτεχλον ἀφέλειαν τῆς νεότητος, ἀλλ' ἤρεσε διπλασίως εἰς τὸν Γουσταῦον διότι ἐγράφη μὲ σκέψιν, διότι ἐνῶ τὴν ἐγραφε τὴν Ἰναρίμη ἔμενε κυρία τοῦ αἵματός της. Εἶχε τὴν δύναμιν νὰ κρατήσῃ τὰ δάκρυά της. Τόσον περισσότερον ἀξιολάτρευτο: οἱ ὀφθαλμοὶ τῆς! Ἐννοεῖ ὁ Γουσταῦος ὅσα ἐκεῖνη δὲν ἐγραφε. Τὰ χεῖλη τῆς ἔτρεμον, τὸ βλέμμα τῆς ἐβολόνητο, ἐπαλλεν ἡ ἀηληπισμένη καρδία τῆς, ἀλλ' ἡ ἐπιστολὴ ἐξέφραζε μόνην τὴν νίκην τῆς ἀδυναμίας τῆς, τὴν θυσίαν τοῦ πάθους ἐνώπιον τοῦ καθήκοντος. Πῶς νὰ μὴ σεβασθῆ τὴν γενναϊότητά της, πῶς νὰ μὴ παραδεχθῆ ἀγογγύστως τὴν ἀπόφασίν της; Ἀνεγνώσε καὶ πάλιν τὸ γράμμα καὶ ἐρίλησε τὸ ὄνομά της. Ἀλλὰ διατί ἀπέφυγε ν' ἀναφέρῃ τὸ ἰδικόν του ὄνομα; — Ἠγέρθη καὶ ἐπεριπάτει εἰς τὸ δωματίον του, ἐπαναλαμβάνων νοερώς φράσεις τῆς ἐπιστολῆς χαραχθεῖσας εἰς τὴν μνήμην του, ὅτε εἴλωσε τὴν προσοχὴν του τὸ μικρὸν διπλωμένον φύλλον κάτω, εἰς τὸ πάτωμα. Ἐσκυψε διὰ μιᾶς καὶ τὸ ἐπῆρε, προαισθανόμενος τί ἦτο ἡ ἐπιγραφὴ ἔφερε τὸ ὄνομά του. Τὸ ἦνοιξε ἀσθμαίνων:

«ὦ φίλε τῆς ψυχῆς μου! Ἐπί τέλους ἔχω τὴν συγκατάθεσιν τοῦ πατρός μου νὰ μείνω ἐλευθέρα. Τόσον μόνον, — καὶ οὔτε ὑπάρχει ἐλπίς ἄλλη. Ἀλλὰ εἶμαι εὐγνώμων καὶ διὰ τοῦτο. Ἀμαρτάνω γράφουσα αὐτάς τὰς λέξεις; Ἐλπίζω ὄχι. Πῶς νὰ μὴ τὰς γράψω εἰς τὸν μόνον κύριον τῆς ψυχῆς μου — τῆς ἀγάπης μου ὄλης;»

[Ἐπεται συνέχεια] Κατὰ τὸ ἀγγλικὸν ὑπὸ Δ. Β.

ΕΥΤΥΧΙΑ

Βλέπεις ἐκεῖ τὸν οὐρανὸν εἰς τὸ ἀπέναντι βουνό; Θαρρεῖς καὶ θὰ τὸν πιάσῃς, ἀλλ' ἄμα ἐκεῖ θθάσῃς

Ἐπέταξε κ' ἀκούμπησε στὸ λόφον τὸν ἀντικρινό.

Κ' ἡ εὐτυχία πτερωτὴ σὸν τὸν ὀρίζοντα κ' αὐτὴ, ἐγέλασε πολλαῖς φοραῖς πολλοὺς μ' ἐλπίδες καὶ χαραῖς

ποῦ θέλησαν νὰ πιάσουνε τὴν μάγισσα τὴν ζηνλευτῆ.

Ἐπὶ κ' ἐγὼ γιὰ μιὰ φορὰ μὲ τῆς ἐλπίδος τὰ πτερὰ δοκίμασα ν' ἀπλώσω στὴν ζηλεμένη τόσῳ...

Μὰ πέταξε καὶ μ' ἔκλειψε γιὰ πάντα τὴ χαρὰ.

Ἐν Κων/πόλει.

EYA.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ ΑΝΑΛΕΚΤΑ

Ἡ μέθη παρὰ τοῖς ζώοις.

Ἐν σχέσει πρὸς «τὴν μέθην παρὰ τοῖς ζώοις» γράφει τις εἰς βερολίνειον ἡμερησίδα ὅτι εὐρέθη εἰς θέσιν νὰ κάμη ἀκριβεῖς παρατηρήσεις εἰς παπαγάλλους, καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἐλαττωματικὴν κλίσιν ἣν πρὸς τὸ πίνειν ἔχουσι τὰ πτηνὰ ταῦτα. «Κατέχω, παρατηρεῖ οὗτος, ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν δύο παπαγάλλους, ἕνα πράσινον ἀρκετὰ ἡλικιωμένον (ἀπὸ τοὺς λεγομένους Surinam-Amarone) καὶ ἕνα φαιόχρουν μικρόν, κάλλιστα ὀμιλοῦντα, ἀπὸ τὸ Ἀκρωτήριον τῆς Καλῆς Ἐλπίδος, ὁποῦθεν οἱ εὐφρέστατοι ὀμιληταὶ προέρχονται. Ἐπ' ἀμφοτέρων ἐπειραματίσθην, καὶ εὗρον ὅτι μεγάλως βέβουσι πρὸς τὰ οἰνοπνευματώδη ποτά, ἀλλὰ διαφόρου εἶδους, διότι ἐνῶ ὁ πρᾶσινος (θῆλυς) δεικνύει μεγαλειτέραν προτίμησιν πρὸς τὸν γλυκὺν οἶνον, τὰ ἡδύποτα καὶ τὰς λεμονάδας, ὁ ἕτερος, ὁ φαιόχρουν (ἄρρην) προτιμᾷ ὀρισμένως τὸν ζῦθον. Ὅταν ἀκούσῃ ἡ ἰδίᾳ ἀνοιγομένην

βαύκαλιν ζῦθου, ἀμέσως φωνάζει: «Ζῦθον, ζῦθον, ἢ ἀποθνήσκω», καὶ τοῦτο μὲ τὸν αὐτὸν βαθὺν τόνον μὲ τὸν ὁποῖον ἐγὼ εἶχον προφέρει δίδων αὐτῷ τὸ ποτὸν ὅταν παρατήρησα ὅτι μετὰ πολλοῦ πάθους ἔπιπε τὸν ζῦθον. Εἶμαι πεπεισμένος ὅτι ἐὰν τῷ ἐπέτρεπον, τόσον πολὺ θὰ ἔπιπεν, ὥστε θὰ ἐμέθυσκεν ἐντελῶς, δι' ὃ τῷ παρέχω μόνον ἐλαχίστην δόσιν, διότι φοβοῦμαι ὅτι περισσώτερος θὰ τῷ ἦτο βλαπτικός· παρατήρησα ὁμῶς, ὅτι πάντοτε μετὰ τὴν πόσιν τοῦ ζῦθου ἐγίνετο πολυλογώτερος. Ἐὰν πάλιν λίαν ταχέως τὸν ἀποστερήσω τῆς πόσεως τοῦ ζῦθου, ὑβρίζει φοβερά. Ὁ πολυμαθὴς οὗτος φαιόχρουν παπαγάλλος περιήλθεν εἰς τὴν κατοχὴν μου, ἀροῦ ἤδη προηγουμένως εἶχε μάθει πολλὰς Ἀγγλικὰς λέξεις, καὶ ὀλοκλήρως φράσεις τὰς ὁποίας ἀδιαλείπτως καὶ καθ' ἡμέραν ἐνθυμεῖται, μολονότι ἕκτοτε καὶ πολλὰ ἄλλα γερμανικὰ ἔμαθε, καὶ γερμανικὰ δημοτικὰ τραγούδια δύναται νὰ σφυρίζῃ.

Προετοιμαδία διὰ τὴν ἐκθεσὴν τοῦ Σικάγου.

Τὸ ἀλιευτικὸν τμήμα τῆς ἐκθέσεως τοῦ Σικάγου θὰ ἔχῃ καὶ μίαν ζῶσαν γάλαϊναν ὡς ἀξιοθέατον. Πρὸς σύλληψιν αὐτῆς διοργανώθη ἰδιαίτερα ἀποστολή, ἣτις ἐὰν ἐπιτύχῃ νὰ συλλάβῃ ζῶν τὸ ζῶον, θὰ τὸ ἐγκλείσῃ εἰς μίαν γιγαντιαίαν πλωτὴν δεξαμενὴν, καὶ διὰ τοῦ ποταμοῦ St. Lorenz, θὰ μεταφέρῃ αὐτὸ εἰς Σικάγον.

Ὁ μέγιστος τυρὸς τοῦ κόσμου.

Ὁ διὰ τὴν ἐκθεσὴν τοῦ Σικάγου ἀντιπρόσωπος τῆς Καναδικῆς γαλακτοκομίας κ. Ροβέρτσων, κατεσκεύασε γιγαντιαῖον τυρόν, ὅστις βεβαίως εἶνε ὁ μέγιστος τῶν μέχρι τοῦδε γενομένων. Ὁ τυρὸς οὗτος θὰ ἐκτεθῇ εἰς τὸ Καναδικὸν διαμέρισμα τῆς παγκοσμίου ἐκθέσεως τοῦ Σικάγου. Ζυγίζεται 22,000 λίτρας, 10,000 δὲ ἀγγελάδες, ἐπρομήθευσαν ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας τὸ γάλα τοῦ τυροῦ τούτου. Ἡ ποιότης ἔσεται ἐξαιρετος.

Τὸ ἐξώρκισμα.

Περὶ τοῦ ἐξωρκίσματος λέγει ὁ καθηγητὴς H. Landois τὰ ἑξῆς: Παρ' ἡμῶν ἐν Βοστανίᾳ δύσχυρίζονται ἄνθρωποι τινες ὅτι δύναται νὰ θεραπεύσῃ διαφόρους νόσους καὶ διαφόρους κακὰς συνηθείας τῶν ζῶων διὰ τοῦ καλουμένου ἐξωρκίσματος. Ὅταν ἴδῃ τις τὰ ἀποτελέσματα, ἀναγκάζεται νὰ σκεφθῇ βαθύτερον περὶ τοῦ πράγματος. Ἀναφέρω ἐνταῦθα περιπτώσιν τινα δοκιμῶν συγχρόνως νὰ δώσω καὶ τὴν ἐξηγήσιν τῆς.

Χοῖρος τις εἶχε γεννηθῆ δεκά μικρὰ χοιρίδια, ὀλίγον ὁμῶς μετὰ τὴν γέννησίν των τὰ ἔφαγεν ἅπαντα. Τὸ ἐπόμενον ἔτος, ἀπέκτησε πάλιν ἀρκετὰ καὶ ἤρχισε πάλιν νὰ τὰ καταβροχθίζῃ. Δύο εἶχεν ἤδη φάγει ὅτε γυνὴ τις διηγῆθη ὅτι γνωρίζει ἄνθρωπον, ὅστις διὰ τοῦ ἀπλοῦ ἐξωρκίσματος δύναται νὰ ἀπαλλάξῃ τὸν χοῖρον τῆς κακίστης ταύτης συνηθείας. Ὁ κάτοχος ἐγέλασε κατ' ἀρχὰς, παρακινούμενος ὁμῶς ὑπὸ τῆς γυναικὸς συγκαταίνουσα νὰ ἔλθῃ ὁ ἐξωρκιστής. Ὁ θυμακτοποῖς οὗτος ἔθεσε πρῶτον φέμωτρον εἰς τὸν χοῖρον, εἶτα δὲ ἐπανάλαξεν ἑκατοντάκις τὰς λέξεις «γουργουράκι κοιμήσου!»

τρίθων ἐκάστοτε διὰ τῶν χειρῶν του τὸ μέτωπον τοῦ ζῦθου ἀπὸ τῶν ὠτων μέχρι τοῦ ρύγχους. Καὶ περιέργων πρᾶγμα! ἡ κακὴ χοῖρος μετεβλήθη ἐντελῶς διότι ἐξαπλοῦται ἡσυχος ἐπὶ τοῦ ἀχύρου τῆς, τὰ δὲ ὑπολειφθέντα 8 χοιρίδια θηλάζουσι τὸ γάλα τῆς, χωρὶς νὰ ἐνοχληθῶσι ποσῶς ὑπ' αὐτῆς.

Ἐξηγήσα τὸ πρᾶγμα ὑποθέσας ὅτι διὰ τῆς ἐπαναλήψεως τῆς μονοτόνου φράσεως καὶ διὰ τῆς τριθῆς μετετέθη ἡ χοῖρος εἰς ὑπνωτικὴν κατάσταση, ἀροῦ δὲ τότε ὑπέστη ἀπᾶς τῷ θήλασμα, ἀσθανθείσα συγχρόνως καὶ τὰ προτερήματα τῆς ἀκριρέσεως τοῦ γάλακτος, ἄφινε μετὰ ταῦτα τὰ τέκνα τῆς εὐχαρίστως νὰ θηλάζωσι. Βλέπομεν λοιπὸν ὅτι τὸ τσοάκις περιπαιζόμενον «ἐξώρκισμα» δὲν εἶναι ἐντελής μῦθος, ἀλλ' ἀνάγκη μᾶλλον εἰς τὴν περιοχὴν τοῦ ὑπνωτισμοῦ.

Μάρτυρες τῆς σκηνῆς ταύτης ἦσαν καὶ ἄλλοι πολλοὶ γνωστότατοι κάτοικοι τῆς πόλεως.

Τὸ ἐξώρκισμα μεταχειρίζονται ἐνταῦθα καὶ ἐπὶ τραυμάτων θεραπεύοντες δι' αὐτοῦ καὶ ἰσχυρὰς αἰμορραγίας. Προκειμένου περὶ ἀρτηριακῶν αἰμορραγιῶν οὐδεμίαν θὰ ἔχῃ βεβαίως ἐπιρροήν, ἐπὶ φλεδικῶν ὁμῶς δὲν εἶναι ἀδύνατον νὰ ωφεληθῇ. Ὡς εἰς τὰς παραδόσεις τῶν λαῶν εὐρίσκει τις συνήθως ἱστορικὸν πυρῆνα, οὕτως καὶ εἰς τὰς παλαιὰς ταῦτας συνηθείας, δυνάμεθα πολλάκις ν' ἀγνωρίσωμεν φρικτὴν βάσιν· πολλάκις ὅμως συμβαίνει νὰ λησμονεῖται ἀπὸ γενεᾶς εἰς γενεάν ἡ ἀρχικὴ αἰτία.

P*

ΧΡΟΝΙΚΑ

Ἀρχαιολογικά

Τὴν παρελθούσαν Τετάρτην ἤρχισαν αἱ τακτικαὶ γειμεριναὶ συνεδριάσεις τῆς Γερμανικῆς Ἀρχαιολογικῆς Σχολῆς, αἵτινες κατὰ δεκαπενθημερίαν θὰ συγκροτῶνται. Κατὰ τὴν πρώτην ταύτην ἐπὶ τῇ μνήμῃ τοῦ Βίγκελμανν πανηγυρίζομένην ἐπισημότερον συνεδρίασιν, παρήσαν πολυπληθεῖς ἀκροαταὶ ἐκ τῶν ἡμετέρων λογίων καὶ οἱ πρεσβεῦται τῆς Γερμανίας, Αὐστρίας καὶ ὁ τῆς Σερβίας, ὁμοίως δὲ καὶ οἱ διευθυνταὶ τῶν ἄλλων ἀρχαιολογικῶν Σχολῶν. Τὸν λόγον ἔλαβε πρῶτος ὁ κ. Δαίτσεφελδ, ὅστις ὠμίλησε περὶ τῆς ἱστορίας τῆς ἀναπτύξεως τῆς πόλεως τῶν Ἀθηνῶν. Εἶνε γνωστὸν ὅτι ὁ κ. Δαίτσεφελδ ἔχει πεποιθήσεις περὶ τοῦ ζητήματος τούτου ἐκ διαμέτρου ἀντικειμένης πρὸς τὰς ἰσχυρὰς ἄλλων σοφῶν γνώμας, φρονῶν ὅτι ἡ ἀρχαιοτάτη πόλις τῶν Ἀθηνῶν ἐκεῖτο ἐπὶ τῆς Ἀκροπόλεως καὶ παρὰ τὸ Ἀσκληπιεῖον, ἐκεῖθεν δὲ προσετέθη πρὸς τὸ ΒΔ, καὶ ἀποκρούει τὴν ἰδέαν ὅτι τρεῖς μικροὶ συνοικισμοί, ὧν εἰς ἐπὶ τῆς Ἀκροπόλεως, ἕτερος παρὰ τὴν Πνύκα, καὶ τρίτος παρὰ τὸ Ὀλυμπιεῖον συνηθίσθησαν βαθμηδόν. Ὁ κ. Δαίτσεφελδ κατέληξεν εἰς τὴν θερινὴν εὐχὴν, ὅτι καιρὸς εἶνε πλέον διὰ συντονωτέρας ἐπὶ τόπου ἐρευνῆς. δι' εὐρύτερον δηλονότι ἀνασκαφῶν, νὰ λυθῇ ἀμετακλήτως καὶ τὸ ζήτημα τῆς τοπογραφίας τῶν ἀρχαίων Ἀθηνῶν. Δεύτερος ὠμίλησεν ὁ κ. Βόλτερος περὶ τινος ὀρειχάλκινου ἀγάλματος τοῦ γυμνοῦ Ἀπόλλωνος, λυθόν φερόντος, ὅπερ πρὸ τεσσαροκονταετίας ἀνευρέθη ἐν Πομπηίᾳ, ὑπεστήριξε δὲ τὴν γνώμην ὅτι εἶνε ἔργον τῆς ε' ἢ τῆς δ' ἑκατονταετηρίδος π. Χ. καὶ ἔγι μεταγενέστερον μὲν ἀπομιμούμενον δὲ ἀρχαίῃν τέχνην.

— Ὁ ἐν Ὁξωνίᾳ καθηγητὴς τῆς Ἀρχαιολογίας Πέρσου Γάρνερ, ἄλλοτε διευθυντὴς τῆς ἐν Ἀθήναις Ἀγγλικῆς Σχολῆς, ἐξέδοτο ἐσχάτως βιβλίον ἐπιγραφόμενον «Νέα κεφάλαια ἐν τῇ Ἑλληνικῇ Ἱστορίᾳ». Περιλαμβάνει δεκαπέντε ἀυτοτελεῖς διατριβὰς, συγκεκριμένα δὲ τὰ ἱστορικὰ καὶ ἀρχαιολογικὰ πορίσματα τῶν τελευταίων ἀνασκαφῶν, ἰδίᾳ δὲ τῶν ἐν Τροίᾳ, Τύρινθι, Μυκῆναις, Ἀκροπόλει Ἀθηνῶν κτλ. Πολλὰ τῶν πορισμάτων τούτων εἶνε σπουδαίωτατα, ὡς ἀναιροῦντα πολλὰς πεπλανημένας ἰδέας ἔτι ἐπικρατούσας περὶ τῶν ἀρχαίων.

— Κατὰ τὴν λεγόμενα ἐκ Ψαρῶν, σταλὲν πρὸς τὴν Ἀκρόπολιν, ἀνεκαλύφθη ἐκεῖ ὑπὸ γεωργοῦ καλλιεργούντος τὴν ἄμπελόν του, τάφος ἀρχαίως περιέργων διαφορά ἀγγεῖα καὶ κοῦκλαν περιστῶσαν κεφαλὴν αἰθίοπος, μεγάλῃς ἀξίας. Τὰ εὐρήματα ταῦτα παρεδόθησαν διὰ πρωτοκόλλου εἰς τὸν ἐπιτηρητήν.

— Ὁ ἐν Βερολίῳ ἀρχαιολόγος Ἑρνέστος Βαϊττιγερ ἐδημοσίευσεν ἐν τῇ ἐπιστημονικῇ περιοδικῇ τῆς Βρεσλαύτης «Βορσὴς καὶ Νότος» ἄρθρον μακρὸν ἐν ᾧ χαρακτηρίζει τὰς ὑπὸ τοῦ Σλήμαν ἀνευρεθείσας τρωϊκὰς ἀρχαιοτάτας, τὰς ἐν τῷ μουσεῖῳ τοῦ Βερολίνου νῦν εὐρισκόμενας, ὡς ἀπομιμήσεις, καὶ οὐχὶ γνήσια προϊόντα τῆς ἐποχῆς εἰς ἣν ἀποδίδονται.

Φιλολογικά

Μόλις ἐξηκοντούτης ἀπεβίωσεν ἐν Roche-Ferrand ὁ ἐν τῷ Κολλεγίῳ τῆς Γαλλίας καθηγητὴς Γουλιέλμος Γκιζώτος, υἱὸς τοῦ μεγάλου ἱστορικοῦ. Τὸ ἀξιολογώτερον αὐτοῦ σύγγραμμα εἶνε τὸ περὶ Μενάνδρου καὶ τῆς ἑλληνικῆς κωμῳδίας, βραβευθὲν ὑπὸ τῆς Γαλλικῆς Ἀκαδημίας, θεωρούμενον δὲ καὶ νῦν, μετὰ 40 ἀπὸ τῆς ἐκδόσεώς του ἔτη, ὡς τὸ ἄριστον τῶν ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου ἐκδομένων ποιημάτων.

— Καθὰ γράφουσιν εἰς τὴν Ἐφημερίδα τῆς Φραγκοφύτης, ἐν τοῖς ἀρχείοις τῆς Βαυμάρθς ἀνεκαλύφθησαν περὶ τὰ ἑκατὸν ἀνέκδοτα ποιήματα τοῦ Γκαίτε καὶ τοῦ Σίλλερ, συντομώτατα ὡς ἐπιτοπλεῖστον καὶ ἀναγόμενα εἰς τὸ εἶδος τῆς ἐπιγραμματικῆς ποιήσεως.

— Ἐν Λουξεμβούργῳ ἐγένοντο μετὰ ποιητῆς τάποκαλυπτήρια τοῦ πρὸς τιμὴν τοῦ ποιητοῦ Θεοδώρου Μπαυβίλλ ἰδρυθέντος μνημείου. Τὸ ὄραϊον τοῦ μνημείου, ἔργον τοῦ γλύπτου Rouleau καὶ τοῦ ἀρχιτέκτονος Courtois-Suffit, ἀποτελεῖται ἐκ τῆς προτομῆς τοῦ ποιητοῦ, ἐπὶ βάσεως ἐν εἰδῇ βωμοῦ, ἐφ' ἧς παρίσταται λύρα καὶ φοινῆς μετὰ ῥόδον ἐν συμπλέγματι. Τῆς τελετῆς προέστατο ὁ Λεκὸντ Δελίλ, πρέεδρος τῆς ἐπὶ τοῦ μνημείου Ἐπιτροπείας, συμπρίσταντο δὲ ὁ Φραγκίσκος Κοππέ, ἀντιπρόεδρος καὶ ὁ γαμβρὸς τοῦ ποιητοῦ, ὁ νεκρὸς ἀλλ' ἤδη γνωστὸς ζωγράφος Rochegrosse. Ὁ Κάτουλλος Mendès καὶ ὁ Ρισπὲν ἐξύμνησαν τὸν ποιητὴν διὰ στίχων, ἐν πεζῷ δὲ λόγῳ ὁ Κοππέ.

— Ἐργον μεγάλῃς φιλολογικῆς ἀξίας θεωρεῖται ὁ ἐσχάτως ἐν Πετροπόλει ἐκδοθείς «Οἰδίπους τύραννος» τοῦ Σοφοκλέους, ἐν δυσὶ τόμοις, μετὰ κριτικῶν καὶ ἐρμηνευτικῶν σημειώσεων ρωσιστῶν γενομένων, ὑπὸ τοῦ διαπρεποῦς φιλόλογου Ζιλίνσκη, ἐκ τῶν τὰ πρῶτα φερόντων κριτικῶν.

— Ἐξεδόθη ἐπίσης πρὸ μικροῦ καὶ ἡ «Ἀθηναίων Πολιτεία» εἰς τὸ πολωνικὸν ἰδίωμα μεθρημνευμένη ὑπὸ τοῦ κ. Κουβλίνσκη, καθηγητοῦ τῶν κλασικῶν γραμμάτων ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ τῆς Κρακοβίας.

— Ἀπέθανεν ἐβδομηκοντούτης ἐν Λίλλῃ ὁ δημοτικώτατος ἀσματοποιὸς Desrousseaux, ὁ ὁποῖος ἀπὸ νεκρωτάτης ἡλικίας ἔγραψεν ἐν τῇ langue

δ' οὐ πλείστα ἄσματα, εἰς τὸ ὅποια ὀφείλει τὴν φήμην του καὶ τὰ ὅποια ἀποτελοῦσι ἡ ὀγκώδεις τόμους μετὰ τῆς μουσικῆς των.

— Ἐκ Κοπεγχάγης ἡ γ γ ἔ λ θ η ὁ θάνατος τοῦ Ἰωάννου-Χριστιανοῦ Hostrup, τοῦ μετὰ τοῦ Holberg ἀναμορφωσαντος τὸ δανικὸν θέατρον. Ἐκτὸς τῶν πολυκρίθμων αὐτοῦ δραμάτων ὁ Hostrup ἔγραψε καὶ ποιήματα, ἐθεωρεῖτο δὲ ὡς ἐθνικὴ δόξα παρά πάσαις ταῖς σκανδιναυκῆς χώραις, τὰς ὁποίας ὁ θάνατός του ἐθύησεν εἰς πένθος βαρύ.

— Προσεχώρ ἐκτίθεται εἰς πώλησιν ἡ βιβλιοθήκη τοῦ Ἐρνέστου Ρενάν, συγχειμένη ἐκ διαχιλίων τόμων. Περιέχει κυρίως βιβλία ἀναγόμενα εἰς τὴν γλωσσολογίαν καὶ ἰδίᾳ τὴν μελέτην τῶν σημιτικῶν καὶ ανατολικῶν γλωσσῶν, ὡς καὶ πλήρη σχεδὸν συλλογὴν τῶν συγγρόνων φιλολογικῶν καὶ ἐπιστημονικῶν ἔργων, τῆς νεωτέρας κινήσεως, τὴν ὁποίαν μετὰ μεγίστου ἐνδιαφέροντος παρακολουθεῖ ὁ συγγραφεὺς τοῦ Βίου τοῦ Ἰησοῦ.

— Ἐν Μαδρίτῃ, ἐν τῷ παλατίῳ τῶν δουκῶν τοῦ Ἄλβου, ἀνεκαλύφθη ἐσχάτως σειρά ἐπιστολῶν τοῦ Χριστοφόρου Κολόμβου.

— Ἡ Ματθίλδη Σερράο, ἡ γνωστοτάτη Ἰταλὶς συγγραφεύς, ἐξελέγη μέλος τῆς ἐν Νεαπόλεϊ Ἀκαδημίας, τῆς λεγομένης Porteniana. Τῆς Ἀκαδημίας ταύτης μέλη διατελοῦσι καὶ ἄλλαι δύο ἑξοχοὶ γυναῖκες, ἡ Ἐλεονώρα Pimentel καὶ ἡ Αἰζούρα Mancini.

— Κατὰ τὴν ἐγκατάστασιν τῶν νέων ἀρχῶν τοῦ ἡμετέρου Πανεπιστημίου, τὴν παρελθούσαν Κυριακὴν, ὁ Πρύτανης κ. Ι. Πανταζίδης, μετὰ τὴν λογοδοσίαν τοῦ τέως τοιοῦτου κ. Παύλου Ἰωάννου, ἐπραγματεύθη τὸ θέμα περὶ τῶν ἑταιριῶν ἐν τῇ ἀρχαιότητι, ἀναπτύξας αὐτὸ μετὰ πολλῶν λεπτομερειῶν καὶ ἀνεκδότων.

Ἐπιστημονικά

Αἱ ἐργασίαι πρὸς Ἰδρυσιν Ἀστεροσκοπείου ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ Λευκοῦ Ὄρους προβαίνουσι μετ' ἐπιτυχίας. Κατὰ τὴν ἐν τῇ Ἀκαδημίᾳ ἀνακοίνωσιν τοῦ Γιάνσεν, τὰ γενόμενα πειράματα ἀπέδειξαν ὅτι εἶνε δυνατὴ ἡ τοποθέτησις οἰκοδομημάτων ἐπὶ τοῦ στρώματος τῆς χιόνος, τὸ ὅποιον εἶνε τόσῳ πυκνόν, ὥστε ἐλαχίστην καὶ ἀκίνδυνον καθίζησιν θὰ ὑποστῇ ἐκ τοῦ βάρους. Ἦδὴ τὸ κατὰ τὸ σχέδιον τοῦ μηχανικοῦ Vandremet κατασκευασθὲν μικρὸν οἰκοδομημα ἐκομίσθη εἰς τὸ Chamounix λελυμένον, ἐκείθεν δὲ ταμᾶχιον πρὸς ταμᾶχιον, ἐπὶ τῆς ῥάχους τῶν ἔργων ἀνεβίβασθη ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ ὄρους, ὅπου ἤρχισαν αἱ πρὸς σύνδεσιν αὐτοῦ ἐργασίαι. Τὸ Ἀστεροσκοπεῖον θὰ εἶνε καθ' ὅλα ἑταίριον τῷ 1894, προστέται δὲ ὁ Γιάνσεν ὅτι ἕνεκα τῆς σπουδαιότητος αὐτοῦ θέσεως θὰ τεθῇ εἰς τὴν διάθεσιν παντός ἐκ πάσης χώρας ἀστρονόμου, ὅστις θὰ ἐπεθύμει νὰ κάμῃ ἐν αὐτῷ παρατηρήσεις.

— Ὁ κ. Chauveau ἔκαμε νέας μελέτας ἐπὶ τῆς υπάρξεως πρὸς τῷ ἀνθρώπῳ νευρικῶν κέντρων ἰδιαιτέρων διὰ τὴν ἀντιλήψιν τῶν ἀρχικῶν χρωμάτων, τὰ δὲ περίεργα συμπεράσματα τῶν μελετῶν τούτων ἀνεκοίνωσε κατ' αὐτὰς εἰς τὴν ἐν Παρισίοις Ἀκαδημίᾳ τῶν Ἐπιστημῶν. Κατὰ τὸν κ. Chauveau, τὸ πρᾶσινον, τὸ ἐρυθρόν καὶ τὸ ἰώδες ἀναποκρίνονται πρὸς διακεκομμένα κύτταρα, ἔχοντα αἰσθητικώτατα ἰδιαιτέρην. Ἡ αἰσθητικώτης αὕτη, ἡ ἐκλείπουσα κατὰ τὴν ὥραν τοῦ ὕπνου, δὲν ἐπανέρχεται ταυτοχρόνως καὶ διὰ τὰ τρία χρώματα, ἐκδηλουμένης πρώτης τῆς ἀντιλήψεως τοῦ πρᾶσινου διὰ τοῦτο δὲ καὶ παρατηροῦμεν πρᾶσινα τὰ λευκὰ ἀντικείμενα, ἀρτυνιζόμενοι.

— Ἐν τῇ ἐν Βερολίῳ Ἀκαδημίᾳ τῶν

Ἐπιστημῶν ὁ καθηγητὴς Ἄρνακ ἔκαμε σπουδαίας ἀνακοινώσεις περὶ τῆς ὑπ' αὐτοῦ κατορθωθείσης ἀναγνώσεως κωδῆκος τινος ἐκ περγαμηνῆς εὐρεθέντος ἐν τῇ κάτω Αἰγύπτῳ τῷ 1891 ὑπὸ τοῦ ἐν Καίρῳ γάλλου λογιῶν Βούριαν. Ὁ κωδῆξ οὗτος περιεῖχε μετὰ ἀποσπάσματα τῆς Ἑλληνικῆς ἀποκαλύψεως τοῦ Ἐνοχ καὶ ὀλόκληρον σχεδὸν τὸ λεγόμενον εὐαγγέλιον τοῦ Πέτρου ὡς καὶ τὴν Ἀποκάλυψιν τοῦ ἰδίου. Ἀμφοτέρων τῶν συγγραμμάτων τούτων ὑπῆρχον μόνον ἀποσπάσματα.

ΠΑΙΓΝΙΑ

Ἡ μαγευμένη ἀνθοδέσμη.

Ὅταν καίεται θεῖον εἰς τὸν ἀέρα, σχηματίζεται ἐκ τῆς καύσεως ἀερίον τι πνιγρὸν καὶ δυσάρεστον, τὸ ὅποιον καλεῖται θεϊκὸν ὀξύ.

Τὸ σῶμα τοῦτο, τὸ ὅποιον παράγεται ὅταν ἀνάπτωμεν πυρεῖον, ἔχει τὴν παράδοξον ιδιότητα νὰ ἐπενεργῇ ἐπὶ τινῶν φυτικῶν χρωμάτων καὶ νὰ τὰ ἐξαλείψει. Διὰ τοῦτο δὲ ὅσῳκις θέλομεν νὰ ἐξαλείψωμεν κηλίδας καρπῶν ἀπὸ τραπεζομάνδουλα ἢ χειρόμακτρα, τὰ καπνίζομεν μὲ θεῖον.

Ἐπὶ τούτου στηριζόμενοι, εἰμποροῦμεν νὰ μεταβάλωμεν εὐκολώτατα τὸ χρῶμα μίξ ἀνθοδέσμης ἰων. Λαμβάνομεν ὀλίγον ἄνθος θεῖον (προῖον εὐρισκόμενον εἰς ὅλα τὰ φαρμακεία, τὰ χρωματοπωλεῖα κτλ.) τὸ θέτομεν εἰς ἐν πινάκιον καὶ τὸ ἀνάπτωμεν. Ἀμέσως παράγεται ἀερίον, τὸ ὅποιον ἐπενεργεῖ ἐπὶ τῶν ἰων, τὰ ὅποια κρατοῦμεν ὑπεράνω τῆς φλογός, καταστρέφει τὸ χρῶμα των καὶ οὕτως ἔχομεν ἴα λευκὰ. Σημειωτέον ὅτι ἐν ἐλλείψει ἄνθους θεῖου, ἡμποροῦμεν κάλλιστα νὰ μεταχειρισθῶμεν καὶ φωσφορικά πυρεῖα ἔνθεν.

Ἄν τὴν θέλομεν νὰ μεταβάλωμεν κατ' ἄλλον τρόπον τὸ χρῶμα τῶν ἰων, ἀρκεῖ πρὸς τοῦτο νὰ ἐμβαπτίσωμεν τὴν ἀνθοδέσμη εἰς ἀμμωνίαν, καὶ τότε θὰ ἔχομεν ἴα πρασινα, ἢ εἰς ὑδροχλωρικὸν ὀξύ, καὶ τότε θὰ ἔχομεν ἴα ἐρυθρὰ. Βραδύ μὲν ἀλλ' ἀκριβῶς ὅμοιον θὰ ἔχομεν τὸ ἀποτέλεσμα, ἐὰν ἀναρτήσωμεν ἄλλως τὴν ἀνθοδέσμη ὑπεράνω τοῦ ἀγγείου τοῦ περιέχοντος τὴν ἀμμωνίαν ἢ τὸ ὑδροχλωρικὸν ὀξύ.

Ἡ μαγευμένη ἀνθοδέσμη εἰμπορεῖ κάλλιστα νὰ ὀνομασθῇ Ἀνθοδέσμη-Χαμαιλέον.